

CADRUL COMUNITAR PENTRU AJUTOARELE DE STAT PENTRU CERCETARE, DEZVOLTARE ȘI INOVARE

(2006/C 323/01)

		Pagina
1.	INTRODUCERE	12
1.1.	Obiectivele ajutoarelor de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare	12
1.2.	Politica ajutoarelor de stat și CDI	12
1.3.	Testul comparativ și aplicarea acestuia ajutoarelor pentru cercetare, dezvoltare și inovare	13
1.3.1.	Planul de acțiune în domeniul ajutoarelor de stat: ajutoare de stat mai puține și mai bine orientate - testul comparativ în vederea evaluării ajutoarelor de stat	13
1.3.2.	Obiectivul de interes comun vizat de prezentul cadru	13
1.3.3.	Instrumente corespunzătoare	14
1.3.4.	Efectul de stimulare și necesitatea ajutorului	14
1.3.5.	Proportionalitatea ajutorului.....	14
1.3.6.	Efectele negative ale ajutoarelor pentru CDI trebuie să fie limitate, astfel încât bilanțul global să fie pozitiv	14
1.4.	Punerea în aplicare a testului comparativ: prezumții legale și necesitatea unei evaluări mai specifice	15
1.5.	Motivarea măsurilor specifice reglementate de prezentul cadru	16
2.	DOMENIU DE APLICARE ȘI DEFINIȚII	16
2.1.	Domeniul de aplicare al cadrului	16
2.2.	Definiții	17
3.	AJUTOARE DE STAT ÎN SENSUL ARTICOLULUI 87 ALINEATUL (1) DIN TRATATUL CE	18
3.1.	Organisme de cercetare și intermediari pentru inovare în calitate de beneficiari ai ajutoarelor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE	18
3.1.1.	Finanțarea publică a activităților neeconomice	19
3.1.2.	Finanțarea publică a activităților economice	19
3.2.	Ajutoare de stat indirecte în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE acordate întreprinderilor prin intermediul organismelor de cercetare care fac obiectul unei finanțări publice.....	19
3.2.1.	Cercetare în numele întreprinderilor (cercetare contractuală sau servicii de cercetare).....	20
3.2.2.	Cooperarea între întreprinderi și organismele de cercetare	20

	Pagina
4. COMPATIBILITATEA AJUTOARELOR ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 87 ALINEATUL (3) LITERA (B) DIN TRATATUL CE	20
5. COMPATIBILITATEA AJUTOARELOR ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 87 ALINEATUL (3) LITERA (C) DIN TRATATUL CE	21
5.1. Ajutoare pentru proiectele de C & D	21
5.1.1. Categori de cercetare	21
5.1.2. Intensitatea de bază a ajutoarelor.....	21
5.1.3. Prime	21
5.1.4. Costuri eligibile	22
5.1.5. Avans rambursabil	23
5.1.6. Măsuri fiscale	23
5.1.7. Clauza de aliniere	23
5.2. Ajutoare pentru studiile de fezabilitate tehnică	24
5.3. Ajutoare destinate să acopere costurile drepturilor de proprietate industrială pentru IMM-uri	24
5.4. Ajutoare pentru noile întreprinderi inovatoare	24
5.5. Ajutoare pentru inovarea proceselor și inovarea organizațională în domeniul serviciilor	24
5.6. Ajutoare pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și serviciile de sprijinire a inovării	25
5.7. Ajutoare pentru angajarea temporară de personal cu înaltă calificare	25
5.8. Ajutoare pentru grupurile de inovare	26
6. EFECTUL DE STIMULARE ȘI NECESITATEA AJUTORULUI	27
7. COMPATIBILITATEA AJUTOARELOR CARE FAC OBIECTUL UNEI EVALUĂRI DETALIATE	27
7.1. Măsuri care fac obiectul unei evaluări detaliate	27
7.2. Metodologia evaluării detaliate: criteriile de CDI pentru evaluarea economică a anumitor ajutoare individuale	28
7.3. Efectele pozitive ale ajutorului	28
7.3.1. Existența eșecului pieței	28
7.3.2. Instrumente corespunzătoare	29
7.3.3. Efectul de stimulare și necesitatea ajutorului	29
7.3.4. Proportionalitatea ajutorului.....	30
7.4. Analiza denaturării concurenței și a schimburilor	30
7.4.1. Denaturarea stimulenteleor dinamice	30
7.4.2. Crearea puterii de piață.....	31
7.4.3. Menținerea unor structuri de piață ineficiente.....	31
7.5. Comparare și decizie	31

	Pagina
8. CUMUL	31
9. NORME SPECIALE APLICABILE AGRICULTURII ȘI PESCUITULUI	32
10. DISPOZIȚII FINALE	32
10.1. Rapoarte și monitorizare	32
10.1.1. Rapoarte anuale.....	32
10.1.2. Accesul la textul integral al schemelor de ajutoare	33
10.1.3. Fișe informative	33
10.2. Măsuri corespunzătoare.....	33
10.3. Intrare în vigoare, validitate și revizuire	33

1. INTRODUCERE

1.1. Obiectivele ajutoarelor de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare

Promovarea domeniului cercetării-dezvoltării-inovării (denumit în continuare „CDI”) constituie un obiectiv de interes comun important. În temeiul articolului 163 din Tratatul CE „Comunitatea are ca obiectiv întărirea bazelor științifice și tehnologice ale industriei Comunității și favorizarea dezvoltării competitivității sale internaționale, precum și promovarea acțiunilor de cercetare considerate necesare [...]”. Articolele 164-173 din Tratatul CE stabilesc activitățile care trebuie desfășurate în acest sens, domeniul de aplicare și modalitățile de punere în aplicare a programului-cadru multianual.

Cu ocazia reuniunii de la Barcelona din martie 2002, Consiliul European a adoptat un obiectiv clar pentru evoluția viitoare a cheltuielilor privind cercetarea. Acesta a hotărât că ar trebui să crească cheltuielile globale privind domeniul cercetării-dezvoltării (denumit în continuare „C&D”) și inovarea din Comunitate, ajungând la aproximativ 3 % din produsul intern brut în 2010. Acesta a precizat, de asemenea, că două treimi din această nouă investiție ar trebui să provină din sectorul privat. Pentru a atinge acest obiectiv, investițiile în cercetare trebuie să crească într-un ritm anual mediu de 8 %, repartizat între o rată a creșterii cheltuielilor publice de 6 % ⁽¹⁾ și o rată anuală a creșterii investițiilor private de 9 % ⁽²⁾.

Scopul urmărit este de a îmbunătăți eficiența economică ⁽³⁾ prin intermediul ajutoarelor de stat și de a contribui, astfel, la o creștere durabilă și la crearea unor locuri de muncă durabile. Prin urmare, ajutorul de stat pentru CDI va fi compatibil în cazul în care ajutorul respectiv este susceptibil să conducă la o consolidare a activităților de CDI și în cazul în care denaturarea concurenței pe care acesta o provoacă nu este considerată ca fiind contrară interesului comun pe care Comunitatea îl asimilează eficienței economice, în sensul prezentului cadru. Scopul prezentului cadru este de a garanta atingerea acestui obiectiv și, în special, de a ajuta statele membre să își orienteze ajutorul în funcție de eșecurile relevante ale pieței ⁽⁴⁾.

Articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE stabilește principiul conform căruia ajutoarele de stat sunt interzise. Cu toate acestea, în anumite cazuri, ajutoarele pot fi compatibile cu piața comună în temeiul articolului 87 alineatele (2) și (3). Ajutoarele pentru CDI vor fi justificate, în principal, în temeiul articolului 87 alineatul (3) literele (b) și (c). În prezentul cadru, Comisia stabilește

normele care se vor aplica la evaluarea ajutoarelor care îi sunt notificate, exercitându-și, astfel, puterea discreționară și îmbunătățind securitatea juridică și transparența procesului decizional.

1.2. Politica ajutoarelor de stat și CDI

În contextul Strategiei de la Lisabona, nivelul actual al CDI este considerat insuficient pentru economia comunitară: se estimează că o creștere a nivelului CDI ar conduce la o creștere mai mare în Comunitate. Comisia consideră că normele existente aplicabile ajutorului de stat pentru C & D trebuie să fie modernizate și îmbunătățite pentru a face față acestei provocări.

În primul rând, Comisia extinde, în prezentul cadru, posibilitățile existente de acordare a ajutoarelor de stat pentru C & D pentru a include noi activități de inovare. Inovarea reprezintă un proces care, pe de o parte, îmbină cunoștințele și tehnologia cu exploatarea debușeurilor comerciale pentru produse, servicii și procese industriale noi sau îmbunătățite în raport cu cele deja disponibile pe piața comună și care, pe de altă parte, prezintă un anumit risc. Cu toate acestea, în ceea ce privește normele aplicabile ajutoarelor de stat, Comisia estimează că ajutoarele pentru inovare nu trebuie să fie autorizate pe baza unei definiții abstracte a inovării, ci numai în cazul în care ajutoarele respective se raportează la activități precise, care vizează în mod expres remedierea eșecului pieței care împiedică inovarea și pentru care avantajele conferite de ajutoarele de stat sunt susceptibile să compenseze orice efect dăunător pentru concurență și pentru schimburile comerciale.

În al doilea rând, Comisia dorește să contribuie la o mai bună gestionare a ajutoarelor de stat pentru CDI. Aceasta intenționează să extindă sfera de aplicare a exceptării pe categorii pentru C & D, care se limitează, în prezent, la ajutoarele pentru întreprinderile mici și mijlocii (denumite în continuare „IMM-uri”) ⁽⁵⁾. Un regulament general de exceptare pe categorii (denumit în continuare „REC”), care va fi adoptat ulterior, va reglementa măsurile de ajutor cel mai puțin problematice din domeniul CDI. Prezentul cadru va continua să se aplice tuturor măsurilor notificate Comisiei, fie pentru că măsura respectivă nu intră sub incidența REC, datorită unei obligații de notificare a ajutoarelor individuale, prevăzută în REC, fie pentru că statele membre decid să notifice o măsură care, în principiu, ar fi putut să beneficieze de o exceptare în temeiul REC, precum și evaluării oricărui ajutor care nu a fost notificat.

În al treilea rând, pentru a orienta mai bine examinarea Comisiei, prezentul cadru prevede, pentru evaluarea măsurilor care intră sub incidența sa, nu numai normele privind compatibilitatea anumitor măsuri de ajutor (capitolul 5 de mai jos), ci și, datorită riscului ridicat ca anumite măsuri de ajutor să denatureze concurența și schimburile comerciale, elemente suplimentare privind analizarea efectului de stimulare și a necesității ajutorului (capitolul 6 de mai jos) și o metodologie suplimentară care trebuie aplicată în cazul unei evaluări detaliate (capitolul 7 de mai jos).

⁽¹⁾ Trebuie reținut faptul că numai o parte din cheltuielile publice pentru C & D constituie ajutoare de stat.

⁽²⁾ A se vedea „Investiții în cercetare: un plan de acțiune pentru Europa”, Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, COM(2003) 226 final, p. 7.

⁽³⁾ În economie, termenul „eficiență” (sau „eficiență economică”) se referă la măsura în care bunăstarea globală este optimizată pe o anumită piață sau în economie, în general. O suplimentare a CDI crește eficiența economică, deplasând cererea pieței către produse, procese sau servicii noi sau îmbunătățite, ceea ce se traduce printr-o scădere a prețului ajustat al acestor bunuri, în funcție de calitate.

⁽⁴⁾ Se consideră că există un „eșec al pieței” atunci când piața, fără nici o intervenție din exterior, nu are rezultate economice eficiente. În aceste condiții, intervenția statului, în special sub forma ajutoarelor de stat, poate îmbunătăți oferta pieței la nivel de prețuri, producție și utilizarea resurselor.

⁽⁵⁾ Plan de acțiune în domeniul ajutoarelor de stat – Ajutoare de stat mai puține și mai bine orientate: o foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat 2005-2009, COM(2005) 107 final – SEC(2005) 795, adoptat la 7 iunie 2005.

În această privință, Comisia subliniază faptul că piețele concurențiale ar trebui, în principiu, să dea cele mai bune rezultate în materie de CDI, fără nici o intervenție din exterior. Cu toate acestea, acest lucru nu este întotdeauna valabil în ceea ce privește CDI, de aceea, intervenția autorităților publice poate, dacă este cazul, să îmbunătățească situația. Întreprinderile investesc mai mult în cercetare numai în cazul în care pot obține avantaje comerciale concrete din rezultatele cercetării și cunosc oportunitățile existente. Nivelurile scăzute ale CDI din prezent sunt cauzate de numeroși factori, în special de către barierele structurale și de existența eșecului pieței. Barierele structurale ar trebui, de preferință, să fie abordate prin măsuri structurale ⁽¹⁾, iar ajutoarele de stat pot contribui la compensarea ineficiențelor datorate eșecurilor pieței. Experiența a demonstrat, de asemenea, că, pentru a fi eficiente, ajutoarele de stat ar trebui să fie însoțite de condiții-cadru favorabile precum: sisteme corespunzătoare de drepturi de proprietate intelectuală, mediu concurențial cu reglementări favorabile cercetării și inovării, piețe financiare favorabile.

Cu toate acestea, ajutoarele de stat au, de asemenea, ca efect denaturarea concurenței, iar existența unei concurențe active reprezintă un factor crucial pentru ca piața să stimuleze investițiile în CDI. De asemenea, măsurile pentru ajutoarele de stat trebuie să fie întocmite cu atenție în scopul limitării denaturării. În caz contrar, ajutoarele de stat se pot dovedi contraproductive și pot reduce nivelul general al CDI și creșterea economică.

Principala preocupare legată de ajutoarele pentru CDI acordate întreprinderilor este faptul că acestea denaturează sau chiar reduc stimulentele dinamice ale întreprinderilor rivale pentru investiții. Atunci când o întreprindere primește un ajutor, poziția acesteia pe piață se îmbunătățește, în general, iar randamentul investițiilor altor întreprinderi se reduce. Atunci când reducerea este semnificativă, este posibil ca întreprinderile concurente să fie nevoite să își reducă activitățile de CDI. În plus, atunci când ajutorul are ca rezultat o ușoară constrângere bugetară a beneficiarului, acesta poate, de asemenea, să aibă ca efect reducerea stimulării de a inova. Ajutoarele pot, de asemenea, să sprijine întreprinderi ineficiente sau să îi permită beneficiarului să își dezvolte practicile de excludere sau să îi consolideze puterea de piață.

1.3. Testul comparativ și aplicarea acestuia ajutoarelor pentru cercetare, dezvoltare și inovare

1.3.1. Planul de acțiune în domeniul ajutoarelor de stat: ajutoare de stat mai puține și mai bine orientate - testul comparativ în vederea evaluării ajutoarelor de stat

În planul său de acțiune în domeniul ajutoarelor de stat ⁽²⁾, Comisia a anunțat faptul că „pentru a contribui mai bine la Strategia de la Lisabona în favoarea creșterii și a locurilor de muncă, care tocmai a fost relansată, Comisia își va consolida, dacă este cazul, abordarea economică a analizei ajutoarelor de stat. O abordare economică constituie un instrument pentru a orienta mai bine ajutoarele de stat în direcția obiectivelor Strategiei de la Lisabona”.

⁽¹⁾ În special învățământul universitar, programe de cercetare și centre publice de cercetare, norme în materie de drepturi de proprietate intelectuală care favorizează inovarea, condiții-cadru atrăgătoare pentru a stimula întreprinderile să își exercite activitățile de CDI.

⁽²⁾ Planul de acțiune în domeniul ajutoarelor de stat (nota de subsol nr. 5), punctul 21.

Pentru a stabili dacă o măsură de ajutor poate fi considerată compatibilă cu piața comună, Comisia pune în balanță, pe de o parte, efectele pozitive ale măsurii de ajutor pentru atingerea unui obiectiv de interes comun și, pe de altă parte, efectele potențial negative de denaturare a schimburilor comerciale și a concurenței. Planul de acțiune în domeniul ajutoarelor de stat, care se bazează pe experiența dobândită, a dat o formă acestui exercițiu de punere în balanță stabilind „testul comparativ” ⁽³⁾. Acesta se aplică în trei etape pentru a decide cu privire la autorizarea măsurii de ajutor de stat: primele două etape privesc efectele pozitive ale ajutorului de stat și a treia privește efectele negative și echilibrul rezultat între efectele pozitive și negative:

- (1) Măsura de ajutor vizează un obiectiv de interes comun bine definit (de exemplu, creșterea economică, ocuparea forței de muncă, coeziunea, mediul)?
- (2) Ajutorul de stat este bine conceput pentru realizarea obiectivului de interes comun, adică: ajutorul propus are ca scop remedierea eșecului pieței sau atingerea altui obiectiv?
 - (i) Ajutorul de stat este un instrument de acțiune corespunzător?
 - (ii) Există un efect de stimulare, adică, ajutorul influențează comportamentul întreprinderilor?
 - (iii) Măsura de ajutor este proporțională, adică s-ar putea obține aceeași schimbare de comportament cu mai puține ajutoare de stat?
- (3) Sunt denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale limitate, astfel încât bilanțul global să fie pozitiv?

Acest test comparativ se aplică atât la elaborarea normelor privind ajutoarele de stat, precum și la evaluarea cazurilor.

În temeiul unui regulament de exceptare pe categorii, ajutorul de stat este compatibil în cazul în care sunt îndeplinite condițiile stabilite. Același lucru este valabil, în general, pentru majoritatea cazurilor din prezentul cadru. Cu toate acestea, pentru măsurile de ajutor individuale, care ar putea avea un potențial ridicat de denaturare, datorită valorii mari a ajutorului, Comisia va face o evaluare globală a efectelor pozitive și negative ale ajutorului, în temeiul principiului proporționalității.

1.3.2. Obiectivul de interes comun vizat de prezentul cadru

Prezentul cadru vizează obiectivul de interes comun care constă în promovarea cercetării, dezvoltării și inovării. Acesta are ca scop creșterea eficienței economice, prin remedierea eșecurilor pieței bine definite, care împiedică economia Comunității să atingă nivelul optim al CDI.

⁽³⁾ A se vedea Planul de acțiune în domeniul ajutoarelor de stat (nota de subsol nr. 5), punctele 11 și 20, astfel cum a fost descris mai detaliat în comunicarea Comisiei privind inovarea, COM(2005) 436 final din 21 septembrie 2005.

În vederea stabilirii normelor care garantează că măsurile de ajutor ating acest obiectiv, este necesar, în primul rând, să se identifice eșecurile pieței care îngreunează activitatea CDI. CDI se desfășoară sub forma unei serii de activități, care sunt exercitate în amonte față de mai multe piețe de produse și care exploatează capacitățile existente în materie de CDI, pentru dezvoltarea, pe aceste piețe, a unor produse sau procese noi sau îmbunătățite ⁽¹⁾, generând astfel o creștere economică. Cu toate acestea, având în vedere capacitățile existente de CDI, eșecurile pieței ar putea împiedica piața să atingă volumul optim al producției și pot să conducă la o funcționare ineficientă, din următoarele motive:

- **efecte externe pozitive/difuzarea de cunoștințe:** CDI generează adesea avantaje pentru societate sub forma unei difuzări de cunoștințe. Cu toate acestea, lăsate pe mâna pieței, mai multe proiecte ar putea avea o rată de rentabilitate insuficient de atrăgătoare, din punctul de vedere al unui investitor privat, chiar dacă proiectele în cauză sunt utile societății, deoarece întreprinderile care caută profitul neglijează efectele externe ale activităților lor atunci când hotărăsc volumul activităților de CDI pe care trebuie să le întreprindă. De aceea, este posibil ca anumite proiecte de interes comun să nu fie puse în aplicare fără intervenția autorităților publice;
- **bunuri publice/difuzarea de cunoștințe:** pentru crearea de cunoștințe generale, precum în cazul cercetării fundamentale, este imposibil ca terții să fie împiedicați să utilizeze cunoștințele (bun public), în timp ce cunoștințele mai specifice legate de producție pot fi protejate, de exemplu, prin brevete, care asigură inventatorului o rentabilizare mai mare a descoperirii sale. Pentru a stabili ce politică este mai adecvată pentru sprijinirea CDI, este important să se facă distincția între crearea de cunoștințe generale și cunoștințele care pot fi protejate. Întreprinderile au tendința de a utiliza cunoștințele generale create de alții, în mod gratuit, fiind reticente în a crea ele însele cunoștințe. De fapt, piața poate fi nu doar ineficientă, ci poate lipsi complet. Dacă ar fi create mai multe cunoștințe generale, societatea în ansamblu ar putea beneficia de difuzarea acestora în toate sectoarele economice. În acest scop, este posibil ca autoritățile publice să trebuiască să sprijine crearea de cunoștințe de către întreprinderi. În cazul cercetării fundamentale, acestea ar putea să fie nevoite să plătească integral eforturile întreprinderilor de desfășurare a activităților de cercetare fundamentală;
- **informații imperfecte și asimetrice:** CDI se caracterizează printr-un grad ridicat de risc și incertitudine. O informație imperfectă și/sau asimetrică poate împiedica investitorii privați să finanțeze proiectele utile; este posibil ca personalul cu înaltă calificare să nu fie la curent cu posibilitățile de recrutare în întreprinderile inovatoare. Prin urmare, există riscul ca alocarea de resurse umane și financiare să nu fie adecvată pe aceste piețe și ca proiectele utile pentru economie să nu fie realizate;
- **probleme de coordonare și de rețea:** capacitatea întreprinderilor de a-și coordona activitățile sau, cel puțin, de a

interacționa și de a produce, astfel, CDI poate fi afectată. Pot apărea probleme din diverse motive, inclusiv dificultăți în coordonarea C & D și găsirea unor parteneri corespunzători.

1.3.3. Instrumente corespunzătoare

Este important să se rețină faptul că este posibil să existe alte instrumente mai adecvate pentru a crește nivelul CDI în economie, de exemplu, reglementarea, o finanțare mai bună a universităților, măsuri fiscale cu caracter general în favoarea CDI ⁽²⁾. Adecvarea unui instrument de acțiune într-o anumită situație depinde în general de cauzele esențiale ale problemei. O reducere a barierei la accesul pe piață se poate dovedi mai utilă decât acordarea de ajutoare de stat pentru rezolvarea dificultăților pe care le întâmpină un nou sosit în utilizarea rezultatelor CDI. Creșterea investițiilor în universități poate fi mai adecvată pentru compensarea lipsei de personal calificat pentru CDI, decât acordarea de ajutoare de stat pentru proiectele de CDI. În consecință, statele membre trebuie să recurgă la ajutoare de stat atunci când acestea constituie un instrument corespunzător în raport cu problema pe care încearcă să o rezolve. Acest lucru înseamnă că este necesar să se identifice în mod clar eșecurile pieței pe care acestea intenționează să le remedieze prin măsura de ajutor.

1.3.4. Efectul de stimulare și necesitatea ajutorului

Ajutoarele de stat acordate CDI trebuie să îl determine pe beneficiar să își schimbe comportamentul, stimulându-l să își îmbunătățească activitățile de CDI și să dea naștere la proiecte sau activități de CDI care nu ar fi existat fără ajutor sau care ar fi avut o amploare mai mică. Comisia consideră că, datorită ajutoarelor, activitatea de CDI ar trebui extinsă în ceea ce privește amploarea, domeniul de aplicare, bugetul sau ritmul activităților de CDI. Efectul de stimulare este constatat printr-o analiză contradictorie, comparând nivelurile de activitate prevăzute cu sau fără ajutor. Statele membre trebuie să demonstreze clar modul în care intenționează să asigure efectul de stimulare al ajutoarelor.

1.3.5. Proportionalitatea ajutorului

Ajutorul este considerat ca fiind proporțional numai în cazul în care este imposibil să se obțină același rezultat printr-o măsură de ajutor cu un efect de denaturare mai puțin important. În special valoarea și intensitatea ajutorului trebuie să fie limitate la minimul necesar pentru ca activitatea de CDI să se poată desfășura.

1.3.6. Efectele negative ale ajutoarelor pentru CDI trebuie să fie limitate, astfel încât bilanțul global să fie pozitiv

Denaturările concurenței care ar putea fi provocate de ajutoarele de stat pentru CDI pot fi clasificate în următoarele categorii:

- perturbarea stimulării dinamice a întreprinderilor și efectul de evicțiune (crowding out);
- sprijinirea producției ineficiente;

⁽²⁾ A se vedea Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor referitoare la ajutoarele de stat pentru măsurile de fiscalitate directă a întreprinderilor, JO C 384, 10.12.1998, p. 3.

⁽¹⁾ Inclusiv serviciile.

- practici de excludere și creșterea puterii de piață;
- efecte de delocalizare a activităților economice în alte state membre;
- efecte asupra fluxului comercial pe piața internă.

Efectele negative sunt, de regulă, mai importante atunci când valoarea ajutorului este mare, iar ajutoarele sunt acordate unor activități apropiate de comercializarea produsului sau a serviciului. Prin urmare, intensitatea ajutoarelor ar trebui să fie mai scăzută pentru activitățile legate de dezvoltare și inovare decât pentru activitățile legate de cercetare. De asemenea, este necesar să se asigure, la definirea costurilor eligibile, excluderea costurilor care pot fi considerate ca acoperind activitățile cotidiene ale întreprinderii. Caracteristicile beneficiarului și ale piețelor în cauză influențează, de asemenea, nivelul de denaturare. Aceste aspecte vor fi luate în considerare mai mult în cazurile care vor face obiectul unei examinări detaliate.

1.4. **Punerea în aplicare a testului comparativ: prezumții legale și necesitatea unei evaluări mai specifice**

Prezentul cadru se aplică examinării ajutoarelor pentru cercetare-dezvoltare-inovare care sunt notificate Comisiei. Evaluarea compatibilității ajutoarelor se va efectua pe baza testului comparativ prezentat în capitolul 1. Astfel, o măsură va fi autorizată numai în cazul în care evaluarea Comisiei este pozitivă per total pentru fiecare dintre aspectele acestui test. Cu toate acestea, evaluarea Comisiei poate varia în funcție de modalitățile de realizare a evaluării, având în vedere că riscurile pentru concurență și schimburile comerciale asociate cu anumite tipuri de măsuri pot fi diferite. Fără a aduce atingere articolelor 4-7 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE ⁽¹⁾, Comisia aplică diverse prezumții legale în funcție de tipul de măsură de ajutor notificată.

Toate ajutoarele notificate vor face, mai întâi, obiectul unei evaluări în temeiul dispozițiilor din capitolul 5. În capitolul respectiv, Comisia identifică o serie de măsuri în cazul cărora consideră *a priori* că ajutoarele de stat vizate sunt susceptibile să remedieze un eșec al pieței specific care afectează negativ CDI. Comisia definește, de asemenea, o serie de condiții și parametri care urmăresc să garanteze că ajutoarele de stat pentru aceste măsuri au într-adevăr un efect de stimulare, sunt proporționale și au un impact negativ limitat asupra concurenței și schimburilor comerciale. Prin urmare, capitolul 5 conține parametri aplicabili activităților care beneficiază de un ajutor, intensitățile ajutorului și condițiile de compatibilitate. În principiu, numai măsurile care îndeplinesc criteriile definite în capitolul 5 sunt considerate eligibile în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, pe baza prezentului cadru.

În capitolul 6, Comisia prezintă mai detaliat modalitățile de evaluare a necesității ajutoarelor și a efectului lor de stimulare.

În capitolul 7, Comisia prezintă cazurile în care va proceda la o evaluare detaliată, precum și modalitățile de evaluare.

Acest lucru se traduce prin diferite tipuri de evaluare descrise în continuare. Pentru primul tip, Comisia consideră că, în principiu, este suficient ca măsurile în cauză să fie conforme cu condițiile specificate în capitolul 5, cu condiția îndeplinirii condițiilor din capitolul 6 necesare pentru a presupune un efect de stimulare. Pentru toate celelalte măsuri, Comisia consideră că este necesară o examinare suplimentară datorită riscurilor ridicate pentru concurență și schimburi comerciale, determinate de activitate, valoarea ajutorului sau de tipul beneficiarului. Examinarea suplimentară va consta, în general, într-o analiză mai detaliată a cazurilor, ținând seama de dispozițiile din capitolul 6 cu privire la necesitatea și efectul de stimulare, precum și de cele din capitolul 7 cu privire la evaluarea ajutoarelor care depășesc plafonul stabilit în secțiunea 7.1 din prezentul cadru. În urma acestei examinări suplimentare, Comisia poate să aprobe ajutorul, să îl declare incompatibil cu piața comună sau să declare că este compatibil cu piața comună, sub rezerva respectării anumitor condiții.

În primul rând, Comisia consideră că îndeplinirea condițiilor stabilite în capitolele 5 și 6 este suficientă, în general, pentru garantarea compatibilității anumitor măsuri, presupunându-se că, în cazul unor asemenea măsuri, rezultatul aplicării testului comparativ va fi pozitiv. Clasificarea unei anumite măsuri în această categorie depinde de tipul beneficiarului, de activitatea pentru care este acordat ajutorul, precum și de valoarea ajutorului acordat. Comisia consideră că următoarele măsuri pot fi declarate compatibile în temeiul capitolelor 5 și 6 în cazul în care (i) îndeplinesc toate condițiile și parametrii menționați în capitolul 5 și (ii) ajutorul este acordat numai după ce acest lucru a fost solicitat autorității naționale:

- ajutoare destinate proiectului și studiilor de fezabilitate, în cazul în care beneficiarul ajutorului este o IMM, iar valoarea ajutorului este sub 7,5 milioane EUR pentru fiecare proiect (ajutor destinat proiectului + ajutor pentru studiul de fezabilitate) și pentru fiecare IMM;
- ajutoare pentru acoperirea costurilor drepturilor de proprietate industrială pentru IMM-uri;
- ajutoare pentru noile întreprinderi inovatoare;
- ajutoare pentru servicii de consultanță în domeniul inovării; ajutoare pentru servicii de sprijinire a inovării;
- ajutoare pentru angajarea temporară de personal cu înaltă calificare.

Pentru măsurile menționate mai sus, capitolul 6 precizează că efectul de stimulare se prezumă automat în cazul în care este îndeplinită condiția menționată la punctul (ii) de mai sus.

În al doilea rând, pentru ajutoarele notificate a căror valoare este **sub** plafonul stabilit în secțiunea 7.1. din prezentul cadru, examinarea suplimentară constă într-o demonstrare a efectului de stimulare și a necesității acestuia, astfel cum se stabilește în capitolul 6. Astfel de măsuri vor fi, prin urmare, declarate compatibile în temeiul capitolelor 5 și 6 numai în cazul în care (i)

⁽¹⁾ JO L 83, 27.3.1999, p. 1.

îndeplinesc toate condițiile și parametrii menționați în capitolul 5 și (ii) efectul de stimulare și necesitatea acestuia au fost demonstrate în conformitate cu capitolul 6.

În al treilea rând, pentru ajutoarele notificate a căror valoare **depășește** plafonul stabilit în secțiunea 7.1 din prezentul cadru, examinarea suplimentară constă într-o evaluare detaliată în temeiul capitolului 7. Astfel de măsuri vor fi, prin urmare, declarate compatibile în temeiul capitolelor 5, 6 și 7 numai în cazul în care (i) îndeplinesc toate condițiile și parametrii menționați în capitolul 5 și (ii) testul comparativ în conformitate cu capitolul 7 are ca rezultat o evaluare globală pozitivă.

1.5. Motivarea măsurilor specifice reglementate de prezentul cadru

Comisia a aplicat aceste criterii pentru CDI și a identificat o serie de măsuri pentru care ajutoarele de stat pot fi, în anumite condiții, compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.

Ajutoarele pentru proiectele de cercetare fundamentală și industrială și dezvoltarea experimentală vizează, în principal, eșecul pieței legat de efectele externe pozitive (difuzarea de cunoștințe), în special bunurile publice. Comisia consideră că este util să se mențină diferite categorii de activități de CDI, indiferent dacă activitățile respective respectă mai mult un model interactiv de inovare decât un model liniar. Intensitățile diferite ale ajutoarelor reflectă niveluri diferite ale eșecului pieței și gradul de apropiere al activității de stadiul de comercializare. În plus, în raport cu normele anterioare cu privire la ajutoarele de stat în acest domeniu, anumite activități de inovare au fost incluse în dezvoltarea experimentală. Sistemul de prime a fost, de asemenea, simplificat. Ținând seama de consecințele mai grave ale eșecului pieței și ale efectelor externe pozitive preconizate, primele par justificate pentru IMM-uri, cooperarea din partea IMM-urilor și cu acestea, cooperarea transfrontalieră și parteneriatele public-privat (cooperări între întreprinderi și organisme publice de cercetare).

Ajutoarele pentru studiile de fezabilitate tehnică legate de proiecte de CDI au ca scop remedierea eșecului pieței în raport cu insuficiența și asimetria informațiilor. Aceste studii sunt considerate mai îndepărtate de piață decât proiectul în sine, astfel încât pot fi autorizate intensități relativ mari ale ajutorului.

Ajutoarele acordate IMM-urilor pentru acoperirea costurilor drepturilor de proprietate industrială vizează eșecul pieței legat de efectele externe pozitive (difuzarea de cunoștințe). Acestea au ca scop creșterea posibilităților IMM-urilor de a profita suficient de rezultate, stimulându-le astfel mai mult să inițieze activități de CDI.

Ajutoarele pentru noile întreprinderi inovatoare au fost incluse în listă pentru a aborda problema eșecurilor pieței legate de insuficiența și asimetria informațiilor, care sunt foarte prejudiciabile pentru întreprinderile respective, deoarece acestea le împiedică să aibă acces cu ușurință la finanțarea necesară pentru proiecte inovatoare cu risc.

Ajutoarele pentru inovarea proceselor și inovarea organizațională în cadrul serviciilor vizează eșecurile pieței legate de insuficiența informațiilor și de efectele externe pozitive. Acestea trebuie să remedieze problema legată de faptul că inovarea în domeniul activităților de servicii este posibil să nu intre în categoria C & D. Inovarea în domeniul activităților de servicii rezultă, adesea, din interacțiunile cu clienții și confruntarea cu piața, mai mult decât din exploatarea și utilizarea cunoștințelor științifice, tehnologice sau comerciale existente.

În plus, inovarea în domeniul activităților de servicii tinde să se bazeze pe procese și modalități de organizare noi, mai mult decât pe dezvoltarea tehnologică. În acest sens, inovarea proceselor și a modalităților de organizare în domeniul serviciilor nu este acoperită în mod corespunzător de un ajutor pentru C & D și necesită o măsură de ajutor suplimentară specifică care să remedieze eșecurile pieței care constituie o barieră.

Ajutoarele pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și de sprijinire a inovării, furnizate de intermediari din domeniul inovării, vizează eșecurile pieței legate de difuzarea insuficientă a informațiilor, de efectele externe și de lipsa coordonării. Acestea constituie o soluție corespunzătoare pentru stimularea IMM-urilor în vederea achiziționării unor astfel de servicii și a creșterii ofertei și cererii serviciilor propuse de intermediarii din domeniul inovării.

Ajutoarele pentru angajarea temporară de personal cu înaltă calificare trebuie să remedieze eșecurile pieței legate de insuficiența informațiilor de pe piața muncii din Comunitate. În Comunitate, personalul cu înaltă calificare este angajat cel mai adesea de întreprinderile mari, deoarece tinde să le perceapă ca oferind condiții de muncă mai bune și cariere mai sigure și mai atractive. În schimb, IMM-urile ar putea beneficia de un transfer important de cunoștințe și de capacități dezvoltate de inovare, dacă sunt în măsură să recruteze personal cu înaltă calificare pentru a-și desfășura activitățile de CDI. Crearea unei legături între întreprinderile mari sau universități și IMM-uri ar putea contribui, de asemenea, la eliminarea eșecurilor pieței legate de coordonare și la sprijinirea grupurilor de inovare.

Ajutoarele pentru grupurile de inovare au ca scop abordarea eșecurilor pieței legate de problemele de coordonare care îngreșesc crearea de grupuri de inovare sau care limitează interacțiunea și fluxurile de cunoștințe în interiorul grupurilor. Ajutoarele de stat ar putea contribui la rezolvarea acestor probleme în două moduri: în primul rând prin sprijinirea investițiilor în infrastructuri deschise și utilizate în comun pentru grupurile de inovare și în al doilea rând prin sprijinirea activităților de animare a grupurilor, cu scopul de a îmbunătăți cooperarea, crearea de rețele și învățarea.

2. DOMENIU DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

2.1. Domeniul de aplicare al cadrului

Prezentul cadru se aplică ajutoarelor de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare. Acesta va fi pus în aplicare în conformitate cu alte politici comunitare privind ajutoarele de stat, cu alte dispoziții din Tratatul de instituire a Comunității Europene și cu actele cu putere de lege adoptate în aplicarea tratatelor respective.

În conformitate cu principiile generale ale tratatului, ajutoarele de stat nu pot să fie autorizate în cazul în care măsura de ajutor este discriminatorie într-un mod nejustificat prin natura sa de ajutor de stat. În ceea ce privește CDI, este necesar să se precizeze în special faptul că măsurile de ajutor care exclud posibilitatea exploatarea rezultatelor CDI în alte state membre nu vor fi autorizate de Comisie.

Autoritățile publice se pot adresa întreprinderilor pentru a le comanda activități de C & D sau pentru a cumpăra rezultatele acestora. În cazul în care astfel de activități de C & D nu sunt achiziționate la prețul pieței, este necesar, în principiu, un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE. În cazul în care, pe de altă parte, aceste contracte sunt atribuite în condițiile pieței, astfel cum se poate atesta prin punerea în aplicare a unei proceduri

de licitație în conformitate cu directivele aplicabile achizițiilor publice, în special Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale ⁽¹⁾ și Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii ⁽²⁾, Comisia va considera, în mod normal, că nu există nici un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE.

Prezentul cadru se aplică ajutoarelor de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare în toate sectoarele care intră sub incidența Tratatului CE. De asemenea, acesta se aplică sectoarelor reglementate de norme comunitare specifice în materie de ajutoare de stat, cu excepția cazului în care normele respective prevăd altfel ⁽³⁾.

Prezentul cadru se aplică ajutoarelor de stat pentru CDI în domeniul mediului ⁽⁴⁾, având în vedere că există numeroase sinergii posibile între activitățile de inovare în materie de calitate și performanță, pe de o parte, și în ceea ce privește utilizarea rațională a energiei, gestionarea deșeurilor și siguranța, pe de altă parte.

De la intrarea în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 364/2004 al Comisiei din 25 februarie 2004 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 70/2001 privind extinderea sferei de aplicare a acestuia la ajutoarele pentru cercetare și dezvoltare ⁽⁵⁾, ajutoarele pentru cercetare și dezvoltare acordate IMM-urilor sunt scutite de notificarea solicitată în temeiul condițiilor stipulate în Regulamentul (CE) nr. 70/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutorului de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii ⁽⁶⁾. Cu toate acestea, statele membre au în continuare posibilitatea de a notifica aceste ajutoare. Dacă este cazul, prezentul cadru va continua să fie utilizat pentru examinarea ajutoarelor notificate.

Deși cheltuielile de personal sunt costuri eligibile în mai multe dintre măsurile care intră sub incidența prezentului cadru și a fost introdusă o nouă măsură referitoare la ajutoarele pentru angajarea temporară a personalului cu înaltă calificare, ajutoarele generale de ocupare a forței de muncă și de formare pentru cercetători intră în continuare sub incidența instrumentelor specifice aplicabile ajutoarelor pentru ocuparea forței de muncă și pentru formare, adică, în prezent, sub incidența Regulamentului (CE) nr. 68/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele pentru formare ⁽⁷⁾ și a Regulamentului (CE) nr. 2204/2002 al Comisiei

din 12 decembrie 2002 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în raport cu ajutoarele de stat pentru ocuparea forței de muncă ⁽⁸⁾.

Ajutoarele pentru cercetare, dezvoltare și inovare acordate întreprinderilor cu probleme în sensul orientărilor comunitare privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor cu probleme ⁽⁹⁾ sunt excluse din domeniul de aplicare al prezentului cadru.

2.2. Definiții

În sensul prezentului cadru, se aplică următoarele definiții:

- (a) **„întreprinderi mici și mijlocii”** sau „IMM-uri”, **„întreprinderi mici”** și **„întreprinderi mijlocii”** se referă la întreprinderi în sensul Regulamentului (CE) nr. 70/2001 sau al oricărui regulament care îl înlocuiește;
- (b) **„întreprinderi mari”** se referă la întreprinderile cărora nu le corespunde definiția întreprinderilor mici și mijlocii;
- (c) **„intensitatea ajutorului”** se referă la valoarea brută a ajutorului exprimată ca procentaj din costurile eligibile ale proiectului. Toate cifrele utilizate sunt cele de dinaintea impozitării sau a percepției altor taxe. În cazul în care un ajutor este acordat sub altă formă decât cea a unei subvenții, valoarea ajutorului reprezintă echivalentul-subvenție al ajutorului. Ajutoarele care pot fi plătite în mai multe tranșe sunt actualizate la valoarea lor de la momentul acordării ajutorului. Rata dobânzii care trebuie utilizată în scopul actualizării și calculării valorii ajutorului în cazul unui credit preferențial reprezintă rata de referință aplicabilă la momentul acordării ajutorului. Intensitatea ajutorului este calculată pentru fiecare beneficiar;
- (d) **„organism de cercetare”** se referă la o entitate, precum o universitate sau un institut de cercetare, indiferent de statutul său juridic (organism de drept public sau privat) sau de modalitatea sa de finanțare, al cărui scop principal este să exercite activități de cercetare fundamentală, cercetare industrială sau de dezvoltare experimentală și să difuzeze rezultatele acestora prin intermediul învățământului, prin publicarea lor sau prin transfer de tehnologie; profiturile sunt reinvestite integral în aceste activități, în difuzarea rezultatelor lor sau în învățământ; întreprinderile care pot exercita o influență asupra unei astfel de entități, de exemplu, în calitatea lor de acționari sau de membri, nu beneficiază de nici un acces privilegiat la capacitățile acestora de cercetare sau la rezultatele pe care aceasta le obține;
- (e) **„cercetare fundamentală”** se referă la lucrările experimentale sau teoretice întreprinse în principal în vederea acumulării de cunoștințe noi cu privire la fundamentele fenomenelor sau ale faptelor observabile, fără a fi prevăzută nici o aplicare sau utilizare practică directă;

⁽¹⁾ JO L 134, 30.4.2004, p. 1.

⁽²⁾ JO L 134, 30.4.2004, p. 114.

⁽³⁾ De exemplu, articolul 3 din Regulamentul (CEE) nr. 1107/70 al Consiliului din 4 iunie 1970 privind acordarea ajutoarelor de stat pentru transportul feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare prevede norme speciale în ceea ce privește compatibilitatea ajutoarelor de stat pentru C&D acordate în domeniul transportului feroviar, rutier și pe căi navigabile.

⁽⁴⁾ A se vedea Cadrul comunitar privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului aplicabil în prezent, JO C 37, 3.2.2001, p. 3, punctul 7. În plus, în contextul revizuirii cadrului respectiv, Comisia va examina posibilitatea de a include măsuri noi care pot acoperi și ecoinovarea.

⁽⁵⁾ JO L 63, 28.2.2004, p. 22

⁽⁶⁾ JO L 10, 13.1.2001, p. 33. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 364/2004.

⁽⁷⁾ JO L 10, 13.1.2001, p. 20. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 363/2004 (JO L 63, 28.2.2004, p. 20).

⁽⁸⁾ JO L 337, 13.12.2002, p. 3.

⁽⁹⁾ Versiunea actuală aplicabilă, JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

(f) **„cercetare industrială”** se referă la cercetarea planificată sau la investigațiile critice care au ca scop acumularea de cunoștințe și aptitudini noi pentru dezvoltarea unor produse, procese sau servicii noi sau pentru îmbunătățirea semnificativă a produselor, proceselor sau serviciilor existente. Aceasta cuprinde crearea de componente ale unor sisteme complexe, necesară pentru cercetarea industrială, în special pentru validarea tehnologiilor generale, cu excepția prototipurilor prevăzute la litera (g);

(g) **„dezvoltare experimentală”** se referă la dobândirea, asocierea, structurarea și utilizarea cunoștințelor și tehnicilor științifice, tehnologice, comerciale și de altă natură existente în vederea întocmirii unor planuri și dispozitive sau modele pentru conceperea de produse, procese sau servicii noi, modificate sau îmbunătățite. Pot fi incluse și alte activități care au ca scop definirea teoretică, planificarea și documentarea cu privire la noi produse, procese și servicii. Aceste activități pot consta în producerea de proiecte, desene, planuri și alte documente, cu condiția ca acestea să nu fie destinate unei utilizări comerciale.

Crearea de prototipuri și de proiecte-pilot care pot fi utilizate în scopuri comerciale este inclusă, de asemenea, în dezvoltarea experimentală, în cazul în care prototipul este în mod necesar produsul comercial final și în cazul în care este prea scump de a-l produce pentru a fi utilizat numai în scopuri demonstrative sau de validare. În cazul unei utilizări comerciale ulterioare a proiectelor demonstrative sau a proiectelor-pilot, orice venit care provine dintr-o astfel de utilizare trebuie să fie dedus din costurile eligibile.

Producția experimentală și testarea produselor, proceselor și serviciilor pot, de asemenea, să beneficieze de un ajutor, cu condiția ca acestea să nu poată fi utilizate sau transformate în vederea unei utilizări în scopuri industriale sau comerciale.

Dezvoltarea experimentală nu include modificările de rutină sau periodice aduse produselor, liniilor de producție, proceselor de fabricație, serviciilor existente și altor operațiuni în desfășurare, chiar dacă aceste modificări pot reprezenta îmbunătățiri;

(h) **„avans rambursabil”** se referă la un împrumut pentru un proiect, care este plătit în una sau mai multe tranșe și pentru care condițiile de rambursare depind de rezultatele proiectului de CDI;

(i) **„inovarea unui proces”** ⁽¹⁾ se referă la punerea în aplicare a unei metode de producție sau de distribuție noi sau îmbunătățite considerabil (această noțiune implică schimbări semnificative în ceea ce privește tehnicile, echipamentul și/sau programul de calculator). Schimbările sau îmbunătățirile nesemnificative, o creștere a mijloacelor de producție sau a capacității serviciilor prin adăugarea de sisteme de fabricație sau logistice care sunt foarte asemănătoare cu cele utilizate deja, încetarea utilizării unui proces, simpla înlocuire sau extindere a echipamentului, schimbările rezultate numai ca urmare a variațiilor prețului factorilor, producția personalizată, modificările sezoniere constante și alte schimbări ciclice, comerțul cu produse noi sau îmbunătățite considerabil nu sunt considerate inovații;

(j) **„inovarea organizațională”** ⁽²⁾ se referă la punerea în aplicare a unei noi metode de organizare în practicile comerciale ale întreprinderilor, organizarea la locul de muncă sau în relațiile externe ale întreprinderilor. Schimbările în practicile unei întreprinderi, organizarea la locul de muncă sau relațiile externe care se bazează pe metode organizaționale deja utilizate în întreprinderea respectivă, schimbările din practicile comerciale, concentrările și achizițiile, încetarea utilizării unui proces, simpla înlocuire sau extindere a echipamentului, schimbările rezultate numai ca urmare a schimbărilor variațiilor prețului factorilor, producția personalizată, modificările sezoniere constante și alte schimbări ciclice, comerțul cu produse noi sau îmbunătățite considerabil nu sunt considerate inovații;

(k) **„personal cu înaltă calificare”** se referă la cercetători, ingineri, proiectanți și directori comerciali deținători ai unei diplome universitare și care au o experiență profesională de minimum cinci ani în domeniul în cauză. Formarea în cadrul unui doctorat poate fi considerată ca fiind o experiență profesională relevantă;

(l) **„detașare”** se referă la angajarea temporară de personal de către un beneficiar pe o anumită perioadă, după încheierea căreia personalul are dreptul să se întoarcă la angajatorul anterior;

(m) **„grupuri de inovare”** se referă la grupuri de întreprinderi independente – întreprinderi nou înființate inovatoare, întreprinderi mici, mijlocii sau mari, precum și organisme de cercetare – active într-un anumit sector sau o anumită regiune și care au ca scop stimularea activității de inovare, prin încurajarea interacțiunilor intensive, utilizarea în comun a echipamentelor și schimbul de cunoștințe și expertiză și prin contribuirea efectivă la transferul de tehnologie, crearea de rețele și difuzarea de informații între întreprinderile care fac parte din grupul respectiv. Este de preferat ca statul membru să aibă în vedere crearea unui echilibru între IMM-uri și întreprinderile mari din cadrul grupului, în vederea obținerii unei mase critice, în special prin specializarea într-un anumit domeniu de CDI și ținând seama de grupurile de inovare care există deja în respectivul stat membru și la nivel comunitar.

3. AJUTOARE DE STAT ÎN SENSUL ARTICOLULUI 87 ALINEATUL (1) DIN TRATATUL CE

De regulă, orice finanțare care îndeplinește criteriile prevăzute la articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE va fi considerată ajutor de stat. În scopul furnizării unor orientări mai precise, sunt menționate în continuare situațiile care apar frecvent în domeniul activităților de cercetare-dezvoltare-inovare.

3.1. Organisme de cercetare și intermediari pentru inovare în calitate de beneficiari ai ajutoarelor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE

Chestiunea dacă organismele de cercetare beneficiază sau nu de ajutoarele de stat trebuie abordată în conformitate cu principiile generale care reglementează ajutoarele de stat.

⁽¹⁾ A se vedea definiția din Manualul Oslo, Orientări pentru colectarea și interpretarea datelor privind inovarea, Ediția a treia, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, 2005, pagina 49.

⁽²⁾ A se vedea definiția din Manualul Oslo, pagina 51.

În conformitate cu articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE și cu jurisprudența Curții de Justiție, finanțarea publică a activităților de CDI efectuată de organisme de cercetare este considerată ajutor de stat, dacă sunt îndeplinite toate condițiile menționate la articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE. Conform jurisprudenței, pentru acest lucru este necesar în special ca organismului în cauză să îi corespundă definiția de întreprindere în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE. Acest lucru nu depinde de statutul său juridic (organism de drept public sau privat) sau de natura sa economică (organism care are sau nu scop lucrativ). Elementul esențial pentru calificarea sa ca întreprindere este dacă organismul de cercetare desfășoară o activitate economică, adică orice activitate care presupune oferirea de bunuri și/sau servicii pe o anumită piață⁽¹⁾. În consecință, orice finanțare publică a activităților economice intră sub incidența articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, în cazul în care sunt îndeplinite toate celelalte condiții.

3.1.1. *Finanțarea publică a activităților neeconomice*

În cazul în care aceeași entitate desfășoară atât activități de natură economică, cât și de natură neeconomică, pentru a evita subvenționarea încrucișată a activității economice, finanțarea publică a activităților neeconomice nu va intra sub incidența articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, în cazul în care cele două tipuri de activități și costurile și finanțarea acestora pot fi distinse în mod clar⁽²⁾. O dovadă a alocării corecte a costurilor poate consta în declarațiile financiare anuale ale universităților și ale organismelor de cercetare.

Cu toate acestea, Comisia consideră că principalele activități ale organismelor de cercetare constituie, în principiu, activități de natură neeconomică, în special:

- activitățile de formare pentru resurse umane mai numeroase și mai calificate;
- activitățile de C & D independente pentru o cunoaștere mai aprofundată și o mai bună înțelegere, inclusiv C & D în colaborare;
- difuzarea rezultatelor cercetării.

În plus, Comisia estimează că transferul de tehnologie (acordarea de licențe, crearea de spin-off-uri sau alte forme de gestionare a cunoștințelor obținute de organismul de cercetare) constituie o

activitate neeconomică în cazul în care acesta este efectuat la nivel intern⁽³⁾ și toate veniturile pe care le generează sunt reinvestite în activitățile principale ale organismelor de cercetare⁽⁴⁾.

3.1.2. *Finanțarea publică a activităților economice*

În cazul în care organisme de cercetare sau alți intermediari din domeniul inovării cu scop nonlucrativ (de exemplu, centrele tehnologice, incubatoarele de afaceri, camerele de comerț) exercită ocazional activități economice, precum închirierea infrastructurilor, prestarea de servicii în beneficiul întreprinderilor sau executarea de contracte de cercetare, aceștia trebuie să își desfășoare activitatea în condiții normale de piață, iar finanțarea publică a acestor activități economice implică, în general, ajutoare de stat.

Cu toate acestea, în cazul în care un organism de cercetare sau un intermediar din domeniul inovării cu scop nonlucrativ poate demonstra că finanțarea publică de care a beneficiat pentru prestarea anumitor servicii a fost integral transferată beneficiarului final și că intermediarul nu a avut nici un avantaj, se poate considera că acesta nu a beneficiat de un ajutor de stat.

În ceea ce privește ajutorul acordat beneficiarului final, se aplică normele generale privind ajutoarele de stat.

3.2. *Ajutoare de stat indirecte în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE acordate întreprinderilor prin intermediul organismelor de cercetare care fac obiectul unei finanțări publice*

Prezenta secțiune vizează clarificarea condițiilor în care întreprinderile pot obține un avantaj în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE în cazul unei cercetări contractuale efectuate de un organism de cercetare sau de cooperare cu un organism de cercetare. În ceea ce privește celelalte elemente ale articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, se aplică normele obișnuite. În special, este necesar să se evalueze, în conformitate cu jurisprudența relevantă, în ce măsură comportamentul organismului de cercetare poate fi atribuit statului⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Prin nivel intern, Comisia se referă la o situație în care gestionarea cunoștințelor obținute de unul sau mai multe organisme de cercetare este efectuată fie de un departament sau o filială a organismului de cercetare, fie în colaborare cu alte organisme de cercetare. Subcontractarea către terți a furnizării acestor servicii specifice prin licitații deschise nu compromite nivelul intern al acestor activități.

⁽⁴⁾ În privința tuturor celorlalte tipuri de transfer de tehnologie care beneficiază de ajutoare de stat, Comisia nu consideră că deține destule informații, în prezent, pentru a decide într-o manieră generală dacă finanțarea acestor activități constituie un ajutor de stat. Aceasta subliniază obligația pe care o au statele membre, în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, de a evalua caracterul acestor măsuri în fiecare caz în parte și să le notifice Comisiei, în cazul în care le consideră drept ajutoare de stat.

⁽⁵⁾ A se vedea Cauza C-482/99, *Franța c. Comisiei*, Culegere [2002], p. I-4397, privind problema imputabilității statului.

⁽¹⁾ Cauza 118/85 *Comisia c. Italiei*, Culegere [1987] p. 2599, alineatul (7), Cauza C-35/96 *Comisia c. Italiei* Culegere [1998] p. I-3851, CNSD, alineatul (36); Cauza C-309/99 *Wouters* [2002] Culegere p. I-1577, alineatul (46).

⁽²⁾ Activitățile economice constau în special în cercetarea efectuată în temeiul contractelor încheiate cu industria, închirierea infrastructurii de cercetare și activitatea de consultanță.

3.2.1. **Cercetare în numele întreprinderilor (cercetare contractuală sau servicii de cercetare)**

Prezentul punct se referă la situația în care un proiect de cercetare este realizat de un organism de cercetare în numele unei întreprinderi. Acest organism, în calitate de mandatar, furnizează un serviciu întreprinderii, în calitate de mandant, (i) în schimbul unei remunerații corespunzătoare pentru serviciul său și (ii) în condițiile precizate de mandant. În general, mandantul este proprietarul rezultatelor proiectului și suportă riscul eșecului. Atunci când un organism de cercetare execută un astfel de contract, nici un ajutor de stat nu va fi, în mod normal, transmis întreprinderii prin intermediul organismului de cercetare, în cazul în care este îndeplinită una dintre următoarele condiții:

- (1) organismul de cercetare furnizează serviciul său la prețul pieței sau
- (2) în lipsa unui preț al pieței, organismul de cercetare furnizează serviciul său la un preț care să reflecte costurile sale integrale, plus o marjă rezonabilă.

3.2.2. **Cooperarea între întreprinderi și organismele de cercetare**

În cadrul unui proiect de cooperare, cel puțin doi parteneri participă la conceperea proiectului, contribuie la punerea lui în aplicare, își asumă riscurile și beneficiază de rezultate în aceeași măsură.

În cazul proiectelor de cooperare realizate în comun de întreprinderile și organismele de cercetare, Comisia consideră că ajutoarele de stat indirecte nu sunt acordate partenerului industrial prin intermediul organismului de cercetare datorită condițiilor favorabile ale colaborării, în cazul în care este îndeplinită una dintre următoarele condiții:

- (1) întreprinderile participante suportă integral costurile proiectului;
- (2) rezultatele care nu dau naștere unor drepturi de proprietate intelectuală pot fi difuzate pe scară largă și organismul de cercetare este titularul tuturor drepturilor de proprietate intelectuală ⁽¹⁾ care ar putea rezulta din activitatea sa de CDI;
- (3) organismul de cercetare primește de la întreprinderile participante o remunerație echivalentă cu prețul pieței pentru drepturile de proprietate intelectuală ⁽²⁾ care rezultă din activitățile pe care le-a efectuat în cadrul proiectului și care

⁽¹⁾ Prin „titularul tuturor drepturilor” se înțelege că organismul de cercetare beneficiază de ansamblul de avantaje economice legate de aceste drepturi, în special de dreptul de proprietate și de dreptul de a acorda licențe. Aceste condiții pot, de asemenea, să fie îndeplinite în cazul în care organismul decide să încheie alte contracte privind aceste drepturi, în special prin cedarea lor sub formă de licență partenerului său.

⁽²⁾ Prin „remunerație echivalentă cu prețul pieței pentru drepturile de proprietate intelectuală” se înțelege o remunerație în schimbul beneficiului economic total al acestor drepturi. În conformitate cu principiile generale care reglementează ajutoarele de stat și ținând seama de dificultatea inerentă a stabilirii obiective a prețului pieței pentru drepturile de proprietate intelectuală, Comisia consideră că această condiție este îndeplinită în cazul în care organismul de cercetare, în calitate de vânzător, negociază un beneficiu maxim la încheierea contractului.

sunt transferate întreprinderilor participante. Orice contribuție din partea întreprinderilor participante la cheltuielile organismului de cercetare trebuie să fie dedusă din remunerația menționată.

În cazul în care nu este îndeplinită nici una dintre condițiile menționate anterior, statul membru se poate baza pe o evaluare individuală a proiectului de cooperare ⁽³⁾. Este posibil să nu fie acordat nici un ajutor de stat și în cazul în care, în urma evaluării acordului contractual între parteneri, se concluzionează că toate drepturile de proprietate intelectuală asupra rezultatelor CDI, precum și drepturile de acces la rezultatele respective sunt atribuite diferiților parteneri și reflectă în mod corespunzător interesele acestora, importanța participării lor la activități și contribuțiile lor financiare și de altă natură la proiect. În cazul în care condițiile de la punctele 1, 2 și 3 nu sunt îndeplinite și evaluarea individuală a proiectului de cooperare nu conduce la concluzia că nu există nici un ajutor de stat, Comisia consideră întreaga valoare a contribuției organismului de cercetare la proiect drept un ajutor acordat întreprinderilor.

4. **COMPATIBILITATEA AJUTOARELOR ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 87 ALINEATUL (3) LITERA (B) DIN TRATATUL CE**

Ajutoarele pentru CDI care au ca scop promovarea realizării unui proiect important de interes european comun pot fi considerate compatibile cu piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE.

Comisia consideră că articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE se aplică în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții cumulative:

- (1) ajutorul avut în vedere se referă la un proiect pentru care se definesc în mod clar modalitățile de punere în aplicare, participanții și obiectivele. Comisia poate lua în considerare, de asemenea, un grup de proiecte ca formând împreună un singur proiect;
- (2) proiectul trebuie să prezinte un interes european comun: trebuie să contribuie în mod concret, clar și evident la interesul comunitar. Avantajul pe care îl are obiectivul proiectului nu trebuie să se limiteze la un stat membru sau la statele membre care îl pun în aplicare, ci trebuie să se extindă la întreaga Comunitate. Proiectul trebuie să reprezinte un progres considerabil pentru obiectivele Comunității, având, de exemplu, o importanță majoră pentru Spațiul european de cercetare sau o importanță deosebită pentru industria europeană. Nu este suficient ca proiectul să fie realizat de întreprinderi din mai multe țări. Efectele pozitive ale ajutorului pot să fie stabilite, de exemplu, prin efectele pozitive pentru societate, prin contribuția măsurii de

⁽³⁾ Această dispoziție nu are ca scop modificarea obligației statelor membre de a notifica anumite măsuri în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE.

ajutor la îmbunătățirea poziției internaționale a Comunității în materie de CDI, prin crearea de noi piețe sau prin perfecționarea unor noi tehnologii. Avantajele proiectului nu ar trebui să se limiteze la industria direct implicată, ci ar trebui ca rezultatele acestuia să fie pertinente și să aibă o aplicabilitate mai mare în economia din interiorul Comunității (piețe în amonte sau în aval, diverse utilizări în alte sectoare etc.);

- (3) ajutorul este necesar pentru a atinge obiectivul de interes comun care a fost definit și constituie o măsură de stimulare a realizării proiectului, care trebuie, de asemenea, să prezinte un nivel ridicat de risc. Respectarea acestui criteriu poate fi demonstrată printr-o analiză a gradului de rentabilitate a proiectului, a valorii investițiilor, a calendarului fluxului de trezorerie și a studiilor de fezabilitate, a evaluărilor riscului și a opiniei experților;
- (4) proiectul are o importanță deosebită în ceea ce privește natura și volumul său: trebuie să aibă un obiectiv important și o amploare mare.

Comisia examinează proiectele notificate mai favorabil în cazul în care beneficiarul aduce o contribuție personală semnificativă pentru proiect. Comisia procedează la fel și în cazul proiectelor notificate care implică întreprinderi sau entități de cercetare dintr-un număr considerabil de state membre.

Pentru a permite Comisiei să evalueze cazul în mod corespunzător, interesul european comun trebuie demonstrat în mod concret: trebuie să se dovedească, de exemplu, faptul că proiectul permite realizarea unor progrese semnificative în atingerea unor obiective comunitare precise.

5. COMPATIBILITATEA AJUTOARELOR ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 87 ALINEATUL (3) LITERA (C) DIN TRATATUL CE

Ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare sunt compatibile cu piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE în cazul în care, pe baza testului comparativ, acestea permit dezvoltarea activităților de CDI fără a afecta condițiile de efectuare a schimburilor comerciale într-o măsură care să contravină interesului comun. Comisia examinează în mod favorabil notificările măsurilor de ajutor însoțite de o evaluare riguroasă a măsurilor de ajutor similare care au fost deja puse în aplicare și care demonstrează efectul de stimulare al ajutorului. Următoarele măsuri pot fi considerate ca fiind compatibile în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.

5.1. Ajutoare pentru proiectele de C & D

Ajutoarele pentru proiectele de C & D vor fi considerate compatibile cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, cu condiția îndeplinirii condițiilor stabilite în prezenta secțiune.

5.1.1. Categoriile de cercetare

Partea subvenționată a proiectului de cercetare trebuie să intre integral sub incidența uneia sau mai multora dintre următoarele categorii de cercetare: cercetare fundamentală, cercetare industrială, dezvoltare experimentală.

Pentru a clasifica diferitele activități, Comisia va face referire la propria practică, precum și la exemplele și explicațiile specifice furnizate în Manualul lui Frascati privind „Măsurarea activităților științifice și tehnologice, Metoda standard propusă pentru studiile privind cercetarea și dezvoltarea experimentală.” ⁽¹⁾

Atunci când un proiect presupune mai multe sarcini, este necesar să se precizeze în cazul fiecăreia dacă se încadrează în una dintre cele trei categorii menționate anterior sau dacă nu se încadrează în nici o categorie.

Încadrarea în categoriile respective nu trebuie să fie neapărat în ordine cronologică, care ar începe cu cercetarea fundamentală și ar continua cu activitățile mai apropiate de piață. Prin urmare, nimic nu va împiedica Comisia să încadreze la cercetarea industrială o sarcină care este efectuată într-un stadiu mai avansat al unui proiect sau să considere că o activitate desfășurată într-un stadiu mai puțin avansat al proiectului se încadrează la dezvoltarea experimentală sau nu constituie o activitate de cercetare.

5.1.2. Intensitatea de bază a ajutoarelor

Intensitatea ajutorului, calculată pe baza costurilor eligibile ale proiectului, nu trebuie să depășească:

- (a) 100 % pentru cercetarea fundamentală;
- (b) 50 % pentru cercetarea industrială;
- (c) 25 % pentru dezvoltarea experimentală.

Intensitatea ajutorului trebuie să fie stabilită pentru fiecare beneficiar al ajutorului, inclusiv în cazul unui proiect de cooperare.

În cazul unui ajutor de stat pentru un proiect de C & D desfășurat în cooperare între organisme de cercetare și întreprinderi, cumulul ajutoarelor care provin dintr-un sprijin direct din partea autorităților publice pentru un proiect specific de cercetare și, în cazul în care acestea constituie un ajutor (a se vedea secțiunea 3.2), contribuțiile organismelor de cercetare la proiectul respectiv nu vor putea depăși, pentru fiecare întreprindere beneficiară, intensitățile ajutoarelor aplicabile.

5.1.3. Prime

Plafoanele stabilite pentru cercetarea industrială și dezvoltarea experimentală pot fi majorate după cum urmează:

- (a) în cazul în care ajutorul este destinat IMM-urilor, intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici;

⁽¹⁾ Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, 2002.

(b) până la maximum 80 % din intensitatea ajutorului, se poate adăuga o primă de 15 puncte procentuale în cazul în care ⁽¹⁾:

(i) proiectul presupune o cooperare efectivă între cel puțin două întreprinderi independente una de cealaltă și sunt îndeplinite următoarele condiții:

- nici o întreprindere nu suportă singură mai mult de 70 % din costurile eligibile ale proiectului de cooperare;
- proiectul trebuie să prevadă o cooperare cu cel puțin o IMM sau să aibă un caracter transfrontalier, adică activitățile de cercetare și de dezvoltare se desfășoară în cel puțin două state membre diferite;

(ii) proiectul presupune cooperarea efectivă între o întreprindere și un organism de cercetare, în special în contextul coordonării politice naționale a CDI, și sunt îndeplinite condițiile următoare:

- organismul de cercetare în cauză suportă cel puțin 10 % din costurile eligibile ale proiectului;
- acesta are dreptul să publice rezultatele proiectului de cercetare în măsura în care acestea provin din cercetările pe care le-a efectuat;

(iii) în ceea ce privește doar cercetarea industrială, în cazul în care rezultatele proiectului sunt difuzate pe scară largă, prin conferințe tehnice și științifice, sau publicate în publicații științifice sau tehnice, sau stocate în registre, în general, accesibile (baze de date în care datele cercetării brute pot fi consultate de oricine) sau prin software liber sau open source.

În sensul punctelor (i) și (ii), subcontractarea nu este considerată drept o colaborare efectivă. În cazul unei cooperări între o întreprindere și un organism de cercetare, intensitățile maxime ale ajutoarelor și primele prevăzute de prezentul cadru nu se aplică organismelor de cercetare.

⁽¹⁾ Proiectele finanțate în temeiul programului-cadru al Comunității Europene pentru activitățile comunitare de cercetare, dezvoltare tehnologică și de demonstrație beneficiază automat de o primă pentru cooperare, datorită condițiilor minime de participare la astfel de proiecte.

Tabel care ilustrează intensitățile ajutoarelor:

	Întreprinderi mici	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mari
<i>Cercetare fundamentală</i>	100 %	100 %	100 %
<i>Cercetare industrială</i>	70 %	60 %	50 %
<i>Cercetare industrială sub rezerva:</i>	80 %	75 %	65 %
— unei cooperări între întreprinderi; pentru întreprinderile mari: cooperarea transfrontalieră sau cu cel puțin o IMM sau			
— unei cooperări între o întreprindere și un organism de cercetare sau			
— difuzării rezultatelor			
<i>Dezvoltare experimentală</i>	45 %	35 %	25 %
<i>Dezvoltare experimentală sub rezerva:</i>	60 %	50 %	40 %
— unei cooperări între întreprinderi; pentru întreprinderile mari: cooperarea transfrontalieră sau cu cel puțin o IMM sau			
— unei cooperări între o întreprindere și un organism de cercetare			

5.1.4. Costuri eligibile

Intensitatea ajutorului se calculează pe baza costurilor proiectului de cercetare, în măsura în care acestea pot fi considerate ca eligibile. Toate costurile eligibile trebuie să fie alocate unei categorii specifice de CDI.

Pot beneficia de un ajutor următoarele costuri:

- (a) cheltuielile de personal (cercetători, tehnicieni și alți membri ai personalului auxiliar, în măsura în care aceștia sunt angajați pentru proiectul de cercetare);
- (b) costurile instrumentelor și ale echipamentului, în măsura în care și atât timp cât acestea sunt utilizate pentru proiectul de cercetare. În cazul în care aceste instrumente și acest echipament nu sunt utilizate pe toată durata lor de viață pentru proiectul de cercetare, sunt considerate eligibile numai costurile de amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate în conformitate cu bunele practici contabile;
- (c) costurile clădirilor și terenurilor, în măsura în care și atât timp cât sunt utilizate pentru proiectul de cercetare. În ceea ce privește clădirile, sunt considerate eligibile numai costurile de

amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate în conformitate cu bunele practici contabile. În privința terenurilor, sunt eligibile costurile transferului comercial sau cheltuielile efective de capital;

- (d) costurile cercetării contractuale, cunoștințelor tehnice și brevetelor cumpărate sau care fac obiectul unei autorizări din surse exterioare la prețul pieței, în cazul în care tranzacția s-a desfășurat în condiții normale de concurență și nu există nici un element de înțelegere secretă, precum și costurile serviciilor de consultanță și ale serviciilor echivalente utilizate exclusiv pentru activitatea de cercetare;
- (e) cheltuielile generale suplimentare, suportate direct ca rezultat al proiectului de cercetare;
- (f) alte cheltuieli de exploatare, inclusiv costurile materialelor, bunurilor și ale produselor similare, suportate direct ca rezultat al proiectului de cercetare.

5.1.5. **Avans rambursabil**

În cazul în care un stat membru acordă un avans rambursabil care poate fi considerat un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, se aplică următoarele norme.

În cazul în care un stat membru poate demonstra, pe baza unei metodologii valide bazate pe suficiente date care pot fi verificate, că este posibilă calcularea echivalentului-subvenție brut al unui astfel de ajutor sub forma unui avans rambursabil și conceperea, în consecință, a unui program în care echivalentul-subvenție brut să îndeplinească condițiile în ceea ce privește intensitățile maxime prevăzute în prezenta secțiune, acesta poate notifica acest program și metodologia asociată Comisiei. În cazul în care Comisia acceptă metodologia și consideră programul compatibil, ajutorul poate fi acordat pe baza echivalentului-subvenție brut al avansului rambursabil, până la limitele intensităților ajutoarelor prevăzute în prezenta secțiune.

În toate celelalte cazuri, avansul rambursabil este exprimat ca procentaj din costurile eligibile; acesta poate depăși ratele specificate în prezenta secțiune, cu condiția ca următoarele norme să fie respectate.

Pentru a permite Comisiei să evalueze măsura de ajutor, acestea din urmă trebuie să cuprindă în detaliu dispoziții privind rambursarea în cazul unor rezultate favorabile ale proiectului și să definească în mod clar ce anume se va considera drept rezultat favorabil al activităților de cercetare. Toate aceste elemente trebuie să fie notificate Comisiei. Comisia verifică dacă definirea rezultatului favorabil a fost stabilită pe baza unei ipoteze prudente și rezonabile.

Măsura de ajutor trebuie să prevadă că, în cazul unui rezultat favorabil al proiectului, împrumutul este rambursabil cu o rată a dobânzii cel puțin egală cu rata aplicabilă care rezultă din aplicarea comunicării Comisiei privind metoda de stabilire a ratelor de referință și a ratei de scont ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ JO C 273, 9.9.1997, p. 3, poate fi consultat și la adresa: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/reference.html.

În cazul unei reușite care depășește rezultatul favorabil definit, statul membru în cauză trebuie să poată continua să solicite o plată pe lângă rambursarea sumei avansului, inclusiv dobânzile în conformitate cu rata de referință prevăzută de Comisie.

În cazul unui eșec al proiectului, avansul nu trebuie să fie rambursat integral. În cazul unui succes parțial, Comisia va solicita, în general, ca rambursarea să fie proporțională cu gradul de reușită a proiectului.

Avansul poate acoperi maximum 40 % din costurile eligibile pentru etapa de dezvoltare experimentală a proiectului și până la 60 % pentru etapa de cercetare industrială, la care se pot adăuga primele.

5.1.6. **Măsuri fiscale**

Pe baza unor studii de evaluare ⁽²⁾ furnizate de statele membre în notificare, Comisia va considera că schemele de ajutoare pentru CDI de natură fiscală au un efect de stimulare, încurajând întreprinderile să mărească cheltuielile de CDI.

Intensitatea ajutorului pentru o măsură fiscală de ajutor de stat pentru CDI poate fi calculată fie pe baza proiectelor individuale de CDI, fie, la nivelul unei întreprinderi, ca fiind raportul dintre reducerea fiscală globală și totalul tuturor costurilor privind CDI eligibile, suportate într-o perioadă care nu depășește trei exerciții financiare consecutive. În acest din urmă caz, măsura fiscală de ajutor de stat pentru CDI poate fi aplicată fără distincție tuturor activităților de CDI eligibile; în acest caz, intensitatea ajutorului aplicabilă dezvoltării experimentale nu trebuie să fie depășită ⁽³⁾.

La momentul notificării, statul membru trebuie să furnizeze o estimare a numărului de beneficiari.

5.1.7. **Clauza de aliniere**

În vederea compensării denaturării actuale sau potențiale, directe sau indirecte, provocate de comerțul internațional, pot fi acordate intensități mai mari decât cele care sunt autorizate, în general, de prezenta secțiune, în cazul în care, direct sau indirect, concurenții din țările terțe au primit (în cursul celor trei ani precedenți) sau vor primi ajutoare cu o intensitate echivalentă pentru proiecte, programe, cercetare, dezvoltare sau tehnologii similare. Cu toate acestea, în cazul în care denaturările provocate de comerțul internațional sunt susceptibile să se producă după o perioadă de peste trei ani, datorită naturii specifice a sectorului în cauză, perioada de referință poate fi prelungită în consecință.

⁽²⁾ Chiar dacă acest lucru nu poate fi posibil *ex ante* în cazul unei măsuri de ajutor fiscal nou introduse, este de așteptat ca statele membre să furnizeze periodic studii de evaluare a efectului de stimulare al măsurilor lor fiscale.

⁽³⁾ Invers, în cazul în care o măsură fiscală de ajutor de stat pentru CDI stabilește o distincție între diferitele categorii de CDI, intensitățile ajutoarelor aplicabile nu trebuie să fie depășite.

Pe cât posibil, statul membru în cauză va furniza Comisiei suficiente informații pentru a-i permite să evalueze situația, în special necesitatea de a lua în considerare avantajul concurențial de care beneficiază un concurent dintr-o țară terță. În cazul în care Comisia nu dispune de informații privind ajutorul acordat sau preconizat, aceasta poate, de asemenea, să se bazeze pe dovezi directe în decizia sa.

5.2. Ajutoare pentru studiile de fezabilitate tehnică

Ajutoarele pentru studiile de fezabilitate tehnică de pregătire a activităților de cercetare industrială sau de dezvoltare experimentală sunt compatibile cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE cu condiția ca intensitatea ajutorului, calculată pe baza costurilor acestor studii, să nu depășească următoarele intensități ale ajutoarelor:

- (a) în cazul IMM-urilor, 75 % pentru studiile de pregătire a activităților de cercetare industrială și 50 % pentru studiile de pregătire a activităților de dezvoltare experimentală;
- (b) în cazul întreprinderilor mari, 65 % pentru studiile de pregătire a activităților de cercetare industrială și 40 % pentru studiile de dezvoltare experimentală.

5.3. Ajutoare destinate să acopere costurile drepturilor de proprietate industrială pentru IMM-uri

Ajutoarele acordate IMM-urilor, destinate să acopere costurile legate de obținerea și validarea brevetelor și a altor drepturi de proprietate industrială, sunt compatibile cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE până la o sumă echivalentă cu valoarea ajutorului pentru C & D de care ar fi putut beneficia activitățile de cercetare care au condus la obținerea drepturilor respective de proprietate industrială.

Costurile eligibile sunt:

- (a) toate costurile anterioare acordării drepturilor în prima jurisdicție, inclusiv costurile de elaborare, depunere și examinare a cererii, precum și costurile de reînnoire a cererii înainte de acordarea drepturilor;
- (b) costurile de traducere și alte costuri legate de obținerea sau validarea drepturilor în alte jurisdicții;
- (c) costurile de apărare a valabilității drepturilor în cadrul examinării oficiale a cererii și al eventualelor acțiuni de opoziție, chiar dacă astfel de costuri intervin după acordarea dreptului.

5.4. Ajutoare pentru noile întreprinderi inovatoare

Ajutoarele pentru noile întreprinderi inovatoare sunt compatibile cu piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții ⁽¹⁾:

- (a) beneficiarul este o întreprindere mică care a fost creată cu cel mult șase ani înainte de acordarea ajutorului;
- (b) beneficiarul este o întreprindere inovatoare, cu condiția ca:
 - (i) statul membru să poată stabili, printr-o evaluare efectuată de un expert extern, în special pe baza unui plan de afaceri, că beneficiarul va dezvolta, într-un viitor apropiat, produse, servicii sau procese tehnologice noi sau îmbunătățite substanțial în raport cu starea tehnică din sectorul în cauză din Comunitate și care prezintă un risc de eșec tehnologic sau industrial sau *atunci când*
 - (ii) cheltuielile de C & D ale beneficiarului să reprezinte cel puțin 15 % din totalul cheltuielilor de exploatare din cel puțin un an din cei trei ani care preced acordarea ajutorului, sau, în cazul unei întreprinderi nou înființate fără istoric financiar, din auditul anului fiscal în curs, cifra fiind certificată de un expert contabil extern;
- (c) ajutorul nu depășește un milion EUR. Acest ajutor nu poate depăși 1,5 milioane EUR în regiunile eligibile pentru derogarea prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (a) din Tratatul CE și 1,25 milioane EUR în regiunile eligibile pentru derogarea prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.

Beneficiarul nu poate primi ajutorul decât o singură dată pe parcursul perioadei în care corespunde definiției de nouă întreprindere inovatoare. Acest ajutor poate fi cumulat cu alte ajutoare acordate în conformitate cu prezentul cadru, cu un ajutor pentru CDI care beneficiază de o scutire în temeiul Regulamentului (CE) nr. 364/2004 sau oricărui regulament care îl înlocuiește sau cu un ajutor autorizat de Comisie în temeiul orientărilor privind capitalul de risc.

Beneficiarul poate primi un ajutor de stat, altul decât un ajutor pentru CDI și un ajutor pentru capitalul de risc, numai după trei ani de la acordarea unui ajutor pentru noile întreprinderi inovatoare.

5.5. Ajutoare pentru inovarea proceselor și inovarea organizațională în domeniul serviciilor

Este posibil ca inovarea în domeniul serviciilor să nu se încadreze întotdeauna în categoriile de cercetare definite în secțiunea 5.1;

- ⁽¹⁾ Fără a aduce atingere aplicării Orientărilor privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013, JO C 54, 4.3.2006, p. 13, și în special acordarea unui ajutor pentru noile întreprinderi mici până la 2 milioane EUR pe întreprindere pentru întreprinderi mici din regiunile eligibile pentru derogarea de la articolul 87 alineatul (3) litera (a) din Tratatul CE.

aceasta este mai puțin sistematică, în general, și rezultă, adesea, din interacțiunea cu consumatorii, din cererea pieței, adoptarea modelelor și a practicilor comerciale și organizaționale din sectoarele mai inovatoare sau din alte surse similare.

Ajutoarele pentru inovarea proceselor și inovarea organizațională în domeniul serviciilor sunt compatibile cu piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE până la o intensitate maximă a ajutorului de 15 % pentru întreprinderile mari, de 25 % pentru întreprinderile mijlocii și de 35 % pentru întreprinderile mici. Întreprinderile mari pot beneficia de ajutoare de acest tip numai în cazul în care acestea cooperează cu IMM-urile în activitatea subvenționată, IMM-urile în cauză trebuind să suporte cel puțin 30 % din totalul costurilor eligibile.

Modificările de rutină sau modificările periodice aduse produselor, liniilor de producție, proceselor de fabricație, serviciilor existente și altor operațiuni în desfășurare, chiar dacă aceste modificări pot reprezenta îmbunătățiri, nu pot beneficia de ajutoare de stat.

Trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- (a) inovarea organizațională trebuie să fie întotdeauna asociată cu utilizarea și exploatarea tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) în vederea modificării organizării;
- (b) inovarea trebuie să capete forma unui proiect condus de un director de proiect identificat și calificat, iar costurile proiectului trebuie să fie stabile;
- (c) proiectul care beneficiază de ajutor trebuie să aibă ca rezultat dezvoltarea unui standard, a unui model, a unei metodologii sau a unei noțiuni economice, care pot fi reproduse sistematic, și, dacă este posibil, certificate și brevetate;
- (d) inovarea proceselor sau inovarea organizațională trebuie să reprezinte o noutate sau o îmbunătățire considerabilă în raport cu starea tehnicii din sectorul respectiv în Comunitate. Caracterul său nou poate fi stabilit de statele membre în special printr-o descriere precisă a inovării în comparație cu procesele sau tehnicile organizaționale cele mai avansate, utilizate de alte întreprinderi din același sector;
- (e) proiectul de inovare a proceselor sau de inovare organizațională trebuie să aibă un grad de risc evident. Existența riscului poate să fie stabilită de statul membru în special în ceea ce privește costurile proiectului în raport cu cifra de afaceri a întreprinderii, timpul necesar pentru perfecționarea noului proces, beneficiile estimate ca urmare a inovării procesului în raport cu costurile proiectului sau probabilitatea eșecului.

Costurile eligibile sunt aceleași precum cele pentru ajutoarele pentru proiectele de C & D (a se vedea secțiunea 5.1). Cu toate acestea, în ceea ce privește inovarea organizațională, costurile instrumentelor și echipamentelor acoperă exclusiv costul instrumentelor și echipamentelor TIC.

5.6. **Ajutoare pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și serviciile de sprijinire a inovării**

Ajutoarele pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și de sprijinire a inovării sunt compatibile cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, în cazul în care este îndeplinită fiecare din următoarele condiții:

- (1) beneficiarul este o IMM;
- (2) ajutorul nu depășește 200 000 EUR pentru fiecare beneficiar, pe o perioadă de trei ani ⁽¹⁾;
- (3) prestatorul de servicii beneficiază de o certificare națională sau europeană. În cazul în care prestatorul de servicii nu beneficiază de o certificare națională sau europeană, ajutorul nu poate acoperi mai mult de 75 % din costurile eligibile;
- (4) beneficiarul trebuie să utilizeze ajutorul de stat pentru achiziționarea unor servicii la prețul pieței (sau, în cazul în care prestatorul de servicii este o entitate fără scop lucrativ, la un preț care să reflecte costurile integrale plus o marjă rezonabilă).

Următoarele costuri pot beneficia de un ajutor:

- în ceea ce privește serviciile de consultanță în domeniul inovării: consultanță managerială, asistență tehnologică, servicii de transfer de tehnologie, formare, consiliere în materie de achiziții, protejarea și comercializarea drepturilor de proprietate intelectuală și pentru acordurile de acordare a licențelor, activitățile de consiliere referitoare la utilizarea standardelor
- în ceea ce privește serviciile de sprijinire a inovării: spații de lucru, bănci de date, biblioteci tehnice, studii de piață, utilizarea laboratoarelor, etichetarea calității, testări și certificare.

În cazul în care prestatorul de servicii este un organism fără scop lucrativ, ajutorul poate lua forma unei reduceri a prețului; astfel, acesta poate consta în diferența dintre prețul plătit și prețul pieței (sau un preț care reflectă costurile integrale plus o marjă rezonabilă). În acest caz, statele membre elaborează un mecanism care garantează transparența cu privire la costurile integrale ale serviciilor de consultanță în domeniul inovării și de sprijinire a inovării furnizate, precum și cu privire la prețul plătit de beneficiar, astfel încât să fie posibilă măsurarea și monitorizarea ajutorului acordat.

5.7. **Ajutoare pentru angajarea temporară de personal cu înaltă calificare**

Ajutoarele pentru angajarea temporară a personalului cu înaltă calificare detașat pe lângă o IMM de către un organism de cercetare sau o întreprindere mare sunt compatibile cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

Personalul astfel detașat nu trebuie să înlocuiască alți salariați, dar trebuie să fie angajat pe un post nou creat în cadrul întreprinderii beneficiare și să fi lucrat cel puțin doi ani pentru organismul de

⁽¹⁾ Fără a aduce atingere posibilității de a primi, de asemenea, un ajutor de minimis pentru alte cheltuieli eligibile.

cercetare sau pentru întreprinderea mare care detasează personalul. Acesta trebuie să efectueze activitățile de CDI în cadrul IMM-ului beneficiar al ajutorului.

Costurile eligibile reprezintă toate cheltuielile de personal pentru utilizarea temporară și angajarea de personal cu înaltă calificare, în special cheltuielile agenției de recrutare, precum și indemnizația de deplasare pentru personalul detașat. Intensitatea maximă a ajutorului este de 50 % din costurile eligibile, pentru o durată de maximum trei ani pentru fiecare întreprindere și persoană detașată.

Cheltuielile de consultanță (plata serviciilor prestate de expert, fără ca acesta să fie salariatul întreprinderii) nu sunt acoperite ca atare în temeiul prezentei dispoziții; acestea sunt acoperite în temeiul normelor referitoare la ajutoarele pentru IMM-uri ⁽¹⁾.

5.8. Ajutoare pentru grupurile de inovare

Ajutoarele pentru investiții pot fi acordate pentru crearea, extinderea și animarea grupurilor de inovare, exclusiv persoanei juridice care asigură gestionarea grupurilor. Aceasta va fi însărcinată cu gestionarea participării și accesului la clădirile, echipamentele și activitățile grupurilor de inovare. Acest acces nu trebuie să fie restrâns și redevențele plătite pentru utilizarea instalațiilor grupului și pentru participarea la activitățile desfășurate în cadrul grupului trebuie să reflecte costurile.

Un astfel de ajutor poate fi acordat pentru următoarele echipamente:

- clădirile pentru formare și centrul de cercetare;
- echipamentele de cercetare cu acces liber: laborator, instalație de testare;
- infrastructura rețelei în bandă largă.

Intensitatea maximă a ajutorului este de 15 %.

În cazul regiunilor care intră sub incidența articolului 87 alineatul (3) litera (a) din Tratatul CE, Comisia consideră că intensitatea ajutoarelor regionale nu trebuie să depășească:

- 30 % pentru regiunile al căror PIB pe cap de locuitor reprezintă mai puțin de 75 % din media UE-25, pentru regiunile ultraperiferice al căror PIB pe cap de locuitor este mai ridicat și, până la 1 ianuarie 2011, pentru regiunile care intră sub așa-numitul „efect statistic” ⁽²⁾;
- 40 % pentru regiunile al căror PIB pe cap de locuitor reprezintă mai puțin de 60 % din media UE-25;
- 50 % pentru regiunile al căror PIB pe cap de locuitor reprezintă mai puțin de 45 % din media UE-25.

Ținând seama de dificultățile specifice ale regiunilor ultraperiferice, acestea vor putea beneficia de o majorare suplimentară de 20 % în cazul în care PIB-ul lor pe cap de locuitor reprezintă mai

puțin de 75 % din media UE-25, și de 10 % în celelalte cazuri. Regiunile aflate sub așa-numitul „efect statistic” care intră sub incidența derogării în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE de la 1 ianuarie 2011 vor putea beneficia de o intensitate a ajutorului de 20 %.

În cazul în care un ajutor este acordat unei IMM, intensitățile maxime cresc cu 20 de puncte procentuale pentru ajutoarele acordate întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale pentru ajutoarele acordate întreprinderilor mijlocii.

Costurile care privesc investițiile în terenuri, clădiri, utilaje și echipamente sunt eligibile.

Ajutoarele de operare în scopul animării grupurilor de inovare pot fi acordate persoanelor juridice care asigură gestionarea grupurilor. Aceste ajutoare trebuie să fie temporare și, în principiu, trebuie să fie degresive, astfel încât să constituie un stimulent pentru ca prețurile să reflecte costurile într-un termen rezonabil.

Un astfel de ajutor poate fi acordat pentru o perioadă maximă de cinci ani în cazul în care ajutorul este degresiv. Intensitatea sa poate atinge 100 % în primul an, dar trebuie să scadă liniar, ajungând la o rată zero la sfârșitul celui de-al cincilea an. În cazul unui ajutor nedegresiv, durata este limitată la cinci ani și intensitatea sa nu trebuie să depășească 50 % din costurile eligibile. În cazuri justificate în mod corespunzător și pe baza dovezilor convingătoare furnizate de statul membru care efectuează notificarea, ajutoarele pentru animarea grupurilor de inovare pot fi acordate pe o perioadă mai lungă, de maximum zece ani.

Costurile eligibile sunt cheltuielile de personal și cheltuielile administrative legate de următoarele activități:

- activitățile de marketing pentru recrutarea în grup a unor societăți noi;
- gestionarea echipamentelor cu acces deschis ale grupului;
- organizarea de programe de formare, ateliere și conferințe de facilitare a transferului de cunoștințe și desfășurarea activității membrilor grupului în cadrul unei rețele.

Atunci când notifică ajutoarele pentru investiții sau pentru animarea grupurilor de inovare, statul membru trebuie să furnizeze o analiză a specializării tehnologice a grupului, a potențialului regional existent, a capacităților de cercetare existente, a existenței în Comunitate a unor grupuri de inovare cu obiective similare și a volumului comercial potențial al activităților grupului.

Cazurile în care statele membre finanțează infrastructura pentru inovare care trebuie să fie gestionată pe baza accesului liber în interiorul unui organism de cercetare fără scop lucrativ trebuie să fie evaluate utilizând dispozițiile prevăzute în secțiunea 3.1.

⁽¹⁾ În prezent Regulamentul (CE) nr. 70/2001.

⁽²⁾ A se vedea Orientările privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013, alineatele (18)-(20).

6. EFECTUL DE STIMULARE ȘI NECESITATEA AJUTORULUI

Ajutoarele de stat trebuie să aibă un efect de stimulare, adică trebuie să provoace o schimbare în comportamentul beneficiarului, determinându-l să își intensifice activitățile de CDI. Ajutoarele trebuie să aibă ca rezultat creșterea volumului, extinderea domeniului de aplicare, creșterea bugetului sau accelerarea ritmului de desfășurare pentru activitățile de CDI.

Comisia consideră că ajutorul nu are un efect de stimulare atunci când activitatea de CDI ⁽¹⁾ a început înaintea depunerii cererii de ajutor adresată de beneficiar autorităților naționale.

În cazul în care proiectul de CDI subvenționat nu a început înainte de depunerea cererii de ajutor, Comisia consideră că efectul de stimulare este **prezent automat** pentru următoarele măsuri de ajutor:

- ajutoare pentru proiectul și studiile de fezabilitate în cazul în care beneficiarul ajutorului este o IMM și în cazul în care valoarea ajutorului este mai mică de 7,5 milioane EUR pentru fiecare proiect și fiecare IMM;
- ajutoare pentru acoperirea cheltuielilor pentru drepturile de proprietate industrială ale IMM-urilor;
- ajutoare pentru noile întreprinderi inovatoare;
- ajutoare pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și de sprijinire a inovării;
- ajutoare pentru angajarea temporară de personal cu înaltă calificare.

Pentru toate celelalte măsuri ⁽²⁾, Comisia va solicita ca efectul de stimulare să fie demonstrat de statele membre care notifică măsurile.

Pentru a verifica faptul că proiectele de ajutor stimulează beneficiarii să își schimbe comportamentul și să își intensifice activitățile de CDI, statele membre vor furniza o evaluare *ex ante* a creșterii activității de CDI, asociată cu **toate măsurile individuale evaluate de Comisie**, pe baza unei analize care compară o situație fără ajutor și o situație cu acordarea unui ajutor. Pot fi utilizate următoarele criterii, asociate cu alți factori cantitativi și/sau calitativi relevanți, prezentați de statul membru care efectuează notificarea:

creșterea volumului proiectului: creșterea costului total al proiectului (fără scăderea cheltuielilor beneficiarului în raport cu aceeași situație în absența ajutorului); creșterea efectivelor care participă la activitățile de CDI;

extinderea sferei de aplicare: creșterea numărului de elemente care constituie rezultatele estimate ale proiectului: un proiect mai

⁽¹⁾ Faptul că propunerea constă în acordarea de ajutoare pentru un proiect de CDI nu exclude faptul ca potențialul beneficiar să fi realizat deja studii de fezabilitate care nu sunt acoperite de cererea pentru un ajutor de stat.

⁽²⁾ Adică ajutoarele pentru proiectele întreprinderilor mari și IMM-urilor care depășesc 7,5 milioane EUR; ajutoarele pentru inovarea proceselor și inovarea organizațională în domeniul serviciilor și ajutoarele pentru grupurile de inovare.

ambitios, caracterizat printr-o probabilitate ridicată de realizare a unui progres științific sau tehnologic sau printr-un risc mai mare de eșec (în special datorită riscului mai ridicat asociat proiectului de cercetare, faptului că proiectul are o durată lungă de timp și datorită incertitudinii cu privire la rezultatele sale);

accelerarea ritmului de desfășurare a proiectului: punerea în aplicare a proiectului mai rapid decât în lipsa ajutorului;

creșterea sumei totale afectate CDI: creșterea cheltuielilor totale afectate CDI de către beneficiarul ajutorului; modificări aduse bugetului prevăzut pentru proiect (fără reducerile echivalente ale bugetului alocat altor proiecte); creșterea cheltuielilor alocate CDI de către beneficiarul ajutorului în raport cu cifra totală de afaceri.

În cazul în care se poate demonstra un efect major *cel puțin asupra unuia* dintre aceste elemente, Comisia, ținând seama de comportamentul normal al unei întreprinderi din sectorul în cauză, consideră, în general, că proiectul de ajutor are un efect de stimulare.

În cazul în care Comisia efectuează o **evaluare detaliată** a unei măsuri individuale, este posibil ca indicatorii menționați anterior să nu fie considerați suficienți pentru a stabili efectul de stimulare al ajutorului și Comisia va putea solicita informații suplimentare.

La evaluarea unei scheme de ajutoare, condițiile pentru stabilirea existenței efectului de stimulare sunt considerate ca fiind îndeplinite atunci când statul membru s-a angajat să acorde ajutoare individuale în temeiul schemei menționate numai după ce a verificat existența unui efect de stimulare și să furnizeze rapoarte anuale privind punerea în aplicare a schemei de ajutoare autorizate. În rapoartele anuale respective, statul membru trebuie să demonstreze modalitatea de evaluare a efectului de stimulare al ajutorului înainte de acordarea ajutorului, utilizând indicatorii cantitativi și calitativi menționați anterior.

7. COMPATIBILITATEA AJUTOARELOR CARE FAC OBIECTUL UNEI EVALUĂRI DETALIATE

Comisia consideră că o creștere a nivelului activității de CDI din Comunitate este în interesul comun al Comunității, deoarece este probabil ca această creștere să contribuie considerabil la creșterea economică, prosperitate și la dezvoltarea durabilă. Comisia recunoaște, în această privință, că ajutoarele de stat pot avea un rol pozitiv atunci când sunt bine orientate și exercită efectul scontat pentru stimularea întreprinderilor pentru a spori activitatea CDI. Totuși, acestea pot provoca, de asemenea, denaturări grave ale concurenței, care trebuie luate în considerare.

7.1. Măsurile care fac obiectul unei evaluări detaliate

În ceea ce privește următoarele măsuri, datorită riscului ridicat de denaturare a concurenței pe care acestea îl prezintă, Comisia va efectua o evaluare mai detaliată.

Măsurile reglementate de un REC:

- toate măsurile notificate Comisiei pentru îndeplinirea unei **obligatii de a notifica ajutoarele individuale**, prevăzută în REC.

Măsurile reglementate de prezentul cadru:

Atunci când valoarea ajutorului depășește:

- pentru ajutoarele acordate proiectelor ⁽¹⁾ și studiilor de fezabilitate,
 - în cazul în care proiectul constă în principal din activități de cercetare fundamentală ⁽²⁾, 20 milioane EUR pentru fiecare întreprindere și fiecare proiect/studiu de fezabilitate;
 - în cazul în care proiectul constă în principal din activități de cercetare industrială ⁽³⁾, 10 milioane EUR pentru fiecare întreprindere și fiecare proiect/studiu de fezabilitate;
- pentru toate celelalte proiecte, 7,5 milioane EUR pentru fiecare întreprindere și fiecare proiect/studiu de fezabilitate;
- pentru **ajutoarele acordate inovării proceselor și inovării organizaționale** în cadrul activităților de servicii, 5 milioane EUR pentru fiecare proiect și fiecare întreprindere;
- pentru **ajutoarele acordate grupurilor de inovare** (pentru fiecare grup), 5 milioane EUR.

Scopul acestei evaluări detaliate este de a garanta că valoarea mare a ajutorului pentru CDI nu denaturează concurența într-o măsură care să contravină interesului comun, ci contribuie la realizarea interesului comun. Acesta este cazul și atunci când beneficiile ajutorului de stat, care constau în intensificarea activităților de CDI, sunt mai importante decât efectele negative pe care acestea le au asupra concurenței și schimburilor comerciale.

Evaluarea detaliată este proporțională și depinde de potențialul de denaturare pe care îl are măsura. Faptul că se va efectua o evaluare detaliată nu implică neapărat necesitatea de a deschide procedura formală de investigație, deși acest lucru este posibil în cazul anumitor măsuri.

În cazul în care statele membre asigură cooperarea deplină cu Comisia și îi furnizează informații corespunzătoare în timp util, aceasta va întreprinde toate demersurile necesare pentru a duce evaluarea la bun sfârșit fără întârziere.

7.2. Metodologia evaluării detaliate: criteriile de CDI pentru evaluarea economică a anumitor ajutoare individuale

Comisia prezintă în continuare indicații cu privire la tipul de informații pe care l-ar putea solicita și privind metodologia pe

care o va aplica măsurilor supuse unei evaluări detaliate. Scopul indicațiilor respective este de a asigura transparența și previzibilitatea deciziilor Comisiei și motivației acestora, pentru a garanta previzibilitatea și securitatea juridică.

Evaluarea detaliată se efectuează pe baza următoarelor elemente pozitive și negative, care se adaugă la criteriile menționate în capitolul 5. În anumite cazuri, aplicabilitatea acestor elemente și importanța conferită acestora pot depinde de forma sau de scopul ajutorului. Evaluarea realizată de Comisie va fi cu atât mai detaliată, cu cât este mai ridicat riscul de denaturare a concurenței. Aceasta înseamnă că amploarea analizei va depinde de natura cazului. Prin urmare, ajutoarele de stat pentru activitățile care sunt mai îndepărtate de piață sunt mai puțin susceptibile de a fi supuse unei evaluări foarte detaliate.

Statele membre sunt invitate să furnizeze toate elementele pe care le consideră utile pentru evaluarea cazului și în special să se bazeze pe evaluările schemelor sau măsurilor de ajutoare anterioare, pe evaluări ale impactului realizate de autoritatea care acordă ajutorul, evaluări ale riscului, situații financiare, planuri de afaceri în cadrul întreprinderii, pe care orice întreprindere trebuie să le realizeze pentru proiectele de anvergură, pe opiniile experților și pe alte studii în materie de CDI.

7.3. Efectele pozitive ale ajutorului

Faptul că ajutoarele stimulează întreprinderile să aibă mai multe activități de CDI în Comunitate decât ar fi avut în lipsa ajutoarelor reprezintă principalul element pozitiv care trebuie luat în considerare în vederea stabilirii compatibilității ajutoarelor.

În acest context, Comisia ține seama în special de următoarele elemente:

- creșterea netă a activităților de CDI ale întreprinderii;
- contribuția măsurii la îmbunătățirea globală a nivelului CDI din sectorul în cauză;
- contribuția măsurii la îmbunătățirea situației comunitare în materie de CDI în contextul internațional.

7.3.1. Existența eșecului pieței

Astfel cum se precizează la capitolul 1, ajutoarele de stat se pot dovedi necesare pentru consolidarea CDI în economie numai în măsura în care piața nu reușește, singură, să obțină un rezultat optim. S-a stabilit că anumite eșecuri ale pieței afectează nivelul global al CDI din Comunitate. Cu toate acestea, nu toate întreprinderile și sectoarele se confruntă cu respectivele eșecuri ale pieței în egală măsură. De aceea, în ceea ce privește măsurile

⁽¹⁾ Pentru proiectele EUREKA, plafonul este stabilit la o valoare dublă.

⁽²⁾ Un proiect este considerat ca fiind „în principal” cercetare fundamentală în cazul în care mai mult de jumătate din costurile eligibile ale proiectului sunt legate de activități care se încadrează în categoria de cercetare fundamentală.

⁽³⁾ Un proiect este considerat ca fiind „în principal” cercetare industrială în cazul în care mai mult de jumătate din costurile eligibile ale proiectului sunt legate de activități care se încadrează în categoria de cercetare industrială sau cercetare fundamentală.

supuse unei evaluări detaliate, statele membre trebuie să furnizeze informații suficiente pentru a stabili dacă ajutorul poate remedia un eșec de ordin general al pieței în ceea ce privește sectorul comunitar al CDI sau un eșec specific.

În funcție de eșecul pieței specific în cauză, Comisia ține seama de următoarele elemente:

- **difuzarea de cunoștințe:** nivelul prevăzut de difuzare a cunoștințelor; specificitatea cunoștințelor create; posibilitatea de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală;
- **informații imperfecte și asimetrice:** nivelul de risc și complexitatea cercetării; necesitatea unei finanțări externe; posibilitatea ca beneficiarul ajutorului să obțină o finanțare externă;
- **probleme de coordonare:** numărul întreprinderilor care colaborează; intensitatea colaborării; conflicte de interese între parteneri; probleme de redactare a contractelor; problemele terților de coordonare a colaborării.

Pentru ajutoarele de stat acordate proiectelor sau activităților de CDI din regiunile asistate, Comisia ia în considerare: (i) dezavantajele legate de caracterul periferic și de alte particularități regionale; (ii) datele economice locale specifice, precum și motivația socială și/sau istorică a nivelului scăzut al CDI în raport cu alte date medii relevante și/sau cu situația națională și/sau comunitară, după caz și (iii) orice alt indicator relevant care demonstrează un grad mare de eșec al pieței.

7.3.2. Instrumente corespunzătoare

Ajutoarele de stat pentru CDI pot să fie autorizate în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE atunci când acestea sunt necesare pentru realizarea unui obiectiv de interes comun, prin derogare de la interdicția generală a ajutoarelor de stat. Unul dintre elementele importante care trebuie luate în considerare în aplicarea testului comparativ este să se știe dacă și în ce măsură ajutoarele de stat pentru CDI pot fi considerate un instrument corespunzător pentru intensificarea activităților de CDI, în cazul în care alte instrumente cu un efect de denaturare mai scăzut pot permite obținerea aceluiași rezultat.

Atunci când evaluează compatibilitatea ajutoarelor, Comisia acordă o importanță deosebită oricărei evaluări a impactului măsurii propuse de statul membru. Măsurile pentru care statul membru a avut în vedere alte opțiuni și pentru care avantajele prezentate de recurgerea la un instrument selectiv precum ajutoarele de stat au fost stabilite și prezentate Comisiei sunt considerate ca instrumente corespunzătoare.

7.3.3. Efectul de stimulare și necesitatea ajutorului

Efectul de stimulare al măsurii de ajutor reprezintă cea mai importantă condiție luată în considerare în evaluarea ajutoarelor de stat pentru CDI. Stabilirea efectului de stimulare **se traduce** prin

stabilirea probabilității ca proiectul de ajutor să stimuleze întreprinderile să efectueze activități de CDI pe care nu le-ar fi efectuat în absența ajutorului.

În capitolul 6 sunt prezentați o serie de indicatori care pot fi utilizați de statele membre pentru a demonstra un efect de stimulare. Cu toate acestea, Comisia solicită, în cazul evaluării detaliate a unei măsuri, ca efectul de stimulare al ajutorului să fie demonstrat mai clar pentru a evita denaturările necorespunzătoare ale concurenței.

În analiza sa, pe lângă indicatorii menționați în capitolul 6, Comisia ia în considerare următoarele elemente:

- **specificarea schimbării preconizate:** schimbarea de comportament pe care ajutorul o vizează în cazul notificat trebuie să fie specificată clar (noul proiect creat ca urmare a ajutorului, creșterea amplitudinii, extinderea domeniului de aplicare sau accelerarea ritmului de punere în aplicare a proiectului);
- **analiza contrafactuală:** schimbarea de comportament trebuie stabilită printr-o analiză contrafactuală: care ar fi nivelul de activitate prevăzut cu și fără ajutor? Se consideră că diferența dintre cele două ipoteze reprezintă impactul măsurii de ajutor și ilustrează efectul de stimulare;
- **gradul de rentabilitate:** este mai probabil ca ajutorul să aibă un efect de stimulare dacă lansarea unui proiect nu este, în sine, rentabilă numai pentru o întreprindere privată, ci aduce, în general, beneficii importante pentru societate. Pentru evaluarea rentabilității globale (sau a lipsei acesteia) a proiectului se pot utiliza metodele standard de evaluare din sectorul în cauză ⁽¹⁾;
- **valoarea investiției și calendarul fluxului de trezorerie:** o investiție de început mare, un nivel scăzut al fluxului de trezorerie corespunzător și faptul că o mare parte din fluxurile de trezorerie vor fi plătite într-un viitor îndepărtat vor fi considerate elemente pozitive în stabilirea efectului de stimulare;
- **nivelul riscului prezentat de proiectul de cercetare:** de exemplu, pe baza studiilor de fezabilitate, a evaluărilor riscului și a opiniilor experților, evaluarea riscului va ține seama, în special, de caracterul ireversibil al investiției, de probabilitatea unui eșec comercial, de riscul ca proiectul să fie mai puțin productiv decât s-a preconizat, riscul ca realizarea proiectului să afecteze negativ alte activități și riscul pe care îl poate prezenta costul proiectului pentru viabilitatea financiară a întreprinderii. În cazul ajutoarelor de stat pentru proiectele sau activitățile de CDI desfășurate în regiunile asistate, Comisia va ține seama de dezavantajele legate de caracterul periferic și de alte particularități regionale cu un impact negativ asupra nivelului de risc inerent proiectului de cercetare;

⁽¹⁾ Acestea pot include metode de evaluare a valorii actuale nete a proiectului (VAN) (adică totalul fluxului de trezorerie actualizat pe care trebuie să îl genereze investiția, scăzând costul investiției), rata internă de rentabilitate (RIR) sau randamentul capitalului investit (RCI). Pot servi ca elemente doveditoare și rapoartele financiare și planurile interne de afaceri care conțin informații privind previziunile cererii, previziunile costurilor, previziunile financiare (VAN, RIR, RCI), documentele prezentate unui comitet pentru investiții care dezvoltă diverse scenarii de investiție sau documente furnizate piețelor financiare.

- **evaluare continuă:** măsuri pentru care sunt prevăzute proiecte-pilot (la scară mică) sau care prevăd scadențe clar definite de încetare a proiectului în caz de eșec, precum și o monitorizare *ex post* accesibilă publicului larg vor fi considerate ca având un efect mai pozitiv de stimulare.

7.3.4. **Proportionalitatea ajutorului**

Indiferent de criteriile menționate în capitolul 5, statele membre implicate trebuie să furnizeze următoarele informații suplimentare:

- **procedură deschisă de selecție:** în cazul în care există mai mulți (potențiali) candidați pentru realizarea proiectului de CDI într-un stat membru, este mai probabil să fie îndeplinit criteriul proporționalității ajutorului dacă proiectul a fost atribuit pe baza unor criterii transparente, obiective și nediscriminatorii;
- **ajutor limitat la minimum:** statele membre trebuie să explice metoda de calculare a cuantumului plătit pentru a garanta că ajutorul se limitează la minimumul necesar.

7.4. **Analiza denaturării concurenței și a schimburilor comerciale**

Ajutoarele de stat pentru CDI pot avea un impact asupra concurenței la două niveluri: (i) concurența din procesul de inovare, mai exact concurența din domeniul CDI care se exercită pe piețele din amonte ale produsului și (ii) concurența de pe piețele produsului unde sunt exploatate rezultatele activităților de CDI.

Atunci când analizează efectele negative ale măsurii de ajutor, Comisia pune accent pe denaturările concurenței și pe impactul previzibil pe care îl va avea ajutorul pentru CDI asupra concurenței între întreprinderile de pe piețele produsului în cauză. Aceasta acordă o atenție deosebită riscurilor pentru concurență și schimburile comerciale susceptibile în special să apară într-un viitor previzibil.

Impactul asupra concurenței în cadrul procesului de inovare va fi luat în considerare în cazul în care inovarea are un impact previzibil asupra evoluției concurenței de pe piețele produsului. În anumite cazuri, rezultatele CDI, de exemplu, sub forma drepturilor de proprietate intelectuală, fac ele însele obiectul schimburilor comerciale pe așa-numitele piețe „tehnologice”, în special prin acordarea licențelor pentru brevete. Comisia va putea să țină seama, de asemenea, de efectul ajutoarelor asupra concurenței de pe aceste piețe.

Impactul CDI asupra piețelor produsului evoluează foarte rapid și, prin urmare, analiza va fi prospectivă. Deseori, aceeași activitate de inovare va fi asociată cu mai multe piețe viitoare ale produsului. În acest caz, impactul ajutorului de stat este analizat pe toate piețele în cauză.

Ajutoarele pentru CDI pot denatura concurența pe piețele produsului în cel puțin trei modalități diferite:

- (1) acestea pot denatura stimulentele dinamice ale operatorilor pentru a investi [efectul de evicțiune („crowding out”)];
- (2) acestea pot crea sau menține pozițiile de putere de piață;
- (3) acestea pot menține o structură de piață inefficientă.

Ajutoarele de stat pot, de asemenea, să aibă un efect negativ asupra schimburilor comerciale pe piața comună. În special în cazul în care ajutoarele pentru CDI provoacă diminuarea drastică a numărului de concurenți, acestea pot, în principal, să aibă ca rezultat delocalizarea și alterarea fluxurilor comerciale.

7.4.1. **Denaturarea stimulentei dinamice**

Principala preocupare legată de ajutoarele pentru CDI acordate întreprinderilor privește denaturarea stimulentei dinamice ale întreprinderilor concurente pentru a investi. Atunci când o întreprindere primește un ajutor, probabilitatea ca aceasta să exercite activități de CDI reușite crește, în general, ceea ce va avea ca rezultat, mai târziu, o prezență mai ridicată pe piața sau piețele produsului. Această prezență crescută poate stimula concurenții să reducă sfera de aplicare a planurilor lor de investiții inițiale [efectul de evicțiune („crowding out”)].

În analiza sa, Comisia va lua în considerare următoarele elemente:

- **valoarea ajutorului:** măsurile care prevăd valori mari ale ajutorului sunt mai susceptibile să exercite un efect major de evicțiune („crowding out”). Importanța valorii ajutorului va fi măsurată în raport cu cheltuielile private totale pentru C & D în sectorul în cauză și cu suma cheltuită de principalii operatori;
- **apropierea de piață/categoria ajutorului:** cu cât măsura vizează activități de CDI apropiate de piață, cu atât este mai susceptibilă să exercite un efect major de evicțiune („crowding out”);
- **procedura de selecție deschisă:** în cazul în care subvenția este acordată pe baza unor criterii obiective și nediscriminatorii, Comisia va adopta o poziție mai îngăduitoare;
- **bariere la ieșire:** concurenții sunt mai susceptibili să își mențină (sau chiar să își extindă) planurile de afaceri atunci când bariere la ieșire ale procesului de inovare sunt mari. Acesta este cazul în special atunci când multe dintre investițiile anterioare ale concurenților sunt limitate la o traiectorie specifică de CDI;
- **stimularea concurenței pentru o piață viitoare:** ajutoarele pentru CDI pot da naștere unei situații în care concurenții beneficiarului ajutoarelor renunță să concureze pentru o viitoare piață, deoarece avantajul oferit de ajutoare (în ceea ce privește gradul de dezvoltare tehnologică sau termenele) reduce posibilitatea ca aceștia să intre pe piața respectivă în mod rentabil;

- **diferențierea produselor și intensitatea concurenței:** în cazul în care inovarea produsului constă mai mult în dezvoltarea de produse diferențiate (legate, de exemplu, de mărci, standarde, tehnologii, categorii de consumatori diferite), concurenții sunt mai puțin susceptibili să fie afectați. Același lucru se întâmplă și în cazul în care există mai mulți concurenți eficienți pe piață.

7.4.2. Crearea puterii de piață

Ajutoarele pentru CDI pot avea un efect de denaturare, consolidând sau menținând gradul puterii de piață pe piețele produsului. Puterea de piață constă în capacitatea de a influența prețurile, producția, varietatea sau calitatea bunurilor și serviciilor de pe piață sau alți factori ai concurenței, pe o perioadă semnificativă, în detrimentul consumatorilor. Comisia va evalua variația probabilă a puterii de piață înainte și după acordarea ajutorului.

Comisia este preocupată, în principal, de măsurile de ajutoare pentru CDI care permit beneficiarului să transfere către piețe viitoare ale produsului o putere de piață pe care acesta o deține deja pe piețele existente ale produsului sau să o consolideze. Prin urmare, este puțin probabil ca aceasta să identifice probleme de concurență legate de puterea de piață pe piețele unde fiecare beneficiar al ajutorului are o cotă de piață mai mică de 25 % și pe piețele unde concentrarea măsurată în funcție de Indicele Herfindahl-Hirschman (IHH) este mai mică de 2000.

În analiza sa, Comisia ia în considerare următoarele elemente:

- **puterea de piață a beneficiarului ajutorului și structura pieței:** în cazul în care beneficiarul ocupă deja o poziție dominantă pe piața produsului, măsura de ajutor este susceptibilă să consolideze această poziție, reducând mai mult presiunea concurențială pe care o pot exercita asupra sa întreprinderile rivale. La fel, măsurile ajutoarelor de stat pot avea un impact major asupra piețelor oligopolistice pe care numai câțiva operatori sunt activi;
- **nivelul barierelor la intrare:** în domeniul CDI, noii sosiți se pot confrunta cu barierele majore la intrare. Poate fi vorba de barierele de natură juridică (în special drepturile de proprietate intelectuală) sau legate de economia de scară și economia de gamă, precum și de accesul la rețele și la infrastructură, sau de bariere strategice la intrare sau extindere;
- **puterea de cumpărare:** puterea de piață a unei întreprinderi poate fi, de asemenea, limitată de poziția cumpărătorilor. Prezența cumpărătorilor puternici poate compensa existența unei poziții de forță pe o piață în cazul în care cumpărătorii sunt susceptibili să încerce să păstreze un grad suficient de concurență pe piață;
- **procesul de selecție:** măsurile de ajutor care permit întreprinderilor care ocupă o poziție puternică pe piață să influențeze procesul de selecție, de exemplu, având dreptul de a recomanda întreprinderi în procesul respectiv sau orientând cercetarea pe o cale care defavorizează în mod nejustificat alte alternative, sunt susceptibile să îngrijoreze Comisia.

7.4.3. Menținerea unor structuri de piață ineficiente

În cazul în care nu sunt bine orientate, ajutoarele pentru CDI pot sprijini întreprinderi ineficiente și, astfel, pot crea structuri de piață în care numeroși operatori desfășoară o activitate cu mult sub nivelul de eficiență. În analiza sa, Comisia verifică dacă ajutorul este acordat pe piețe care prezintă supracapacități, unor industrii în declin sau în sectoare sensibile. Este mai puțin probabilă apariția problemelor în cazul în care ajutorul de stat pentru CDI are ca scop modificarea dinamicii de creștere a sectorului, în special prin introducerea unor tehnologii noi.

7.5. Comparare și decizie

Ținând seama de aceste elemente pozitive și negative, Comisia pune în balanță efectele măsurii și stabilește dacă denaturările pe care acestea le produce afectează condițiile efectuării schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun. În fiecare caz, analiza se va baza pe o evaluare globală a efectelor pozitive și negative previzibile ale ajutorului de stat. În acest scop, Comisia nu va recurge în mod mecanic la criteriile menționate în secțiunile 7.3 și 7.4, dar va face o evaluare de ansamblu bazată pe principiul proporționalității.

Comisia poate să nu ridice obiecții cu privire la măsura de ajutor notificată fără să deschidă procedura oficială de investigație prevăzută la articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 sau să decidă, în urma aplicării procedurii respective, să închidă procedura printr-o decizie în conformitate cu articolul 7 din regulamentul menționat. În cazul în care adoptă o decizie condiționată în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, Comisia poate în special să ia în calcul adăugarea la decizie a următoarelor condiții, care trebuie să reducă denaturările sau efectele pe care măsura le are asupra schimburilor comerciale și să fie proporționale:

- intensități ale ajutorului mai mici decât nivelul maxim prevăzut în capitolul 5, în special mecanismele de recuperare și modalitățile diferite de restituire a avansurilor rambursabile;
- difuzarea rezultatelor, cooperarea și alte angajamente care se referă la comportamentul beneficiarului;
- contabilitatea separată pentru a evita subvenționarea încrucișată între piețe atunci când beneficiarul este prezent pe mai multe piețe;
- interzicerea discriminărilor cu privire la alți beneficiari potențiali (reducerea selectivității).

8. CUMUL

În ceea ce privește cumulul, plafoanele ajutoarelor stabilite în temeiul prezentului cadru sunt aplicabile, indiferent dacă ajutorul pentru proiect este finanțat integral din resursele statului sau parțial de Comunitate, cu excepția contextului specific și limitat al condițiilor stabilite în scopul finanțării comunitare în temeiul

programelor-cadru de cercetare și dezvoltare tehnologică adoptate în conformitate cu titlul XVIII din Tratatul CE sau cu titlul II din Tratatul Euratom.

În cazul în care cheltuielile care pot beneficia de ajutoarele pentru CDI sunt total sau parțial eligibile pentru ajutoare care au alt scop, partea comună va fi supusă celui mai favorabil plafon în temeiul normelor aplicabile. Această limită nu se aplică ajutoarelor acordate în conformitate cu Orientările privind ajutoarele de stat care au ca scop promovarea investițiilor de capital de risc în IMM-uri ⁽¹⁾.

Ajutoarele pentru CDI nu se cumulează cu ajutoarele *de minimis* pentru aceleași cheltuieli eligibile în vederea eludării intensităților maxime ale ajutoarelor prevăzute de prezentul cadru.

9. NORME SPECIALE APLICABILE AGRICULTURII ȘI PESCUITULUI

În ceea ce privește ajutoarele pentru CDI privind produsele enumerate în anexa I la Tratatul CE și prin derogare de la limitele sau suplimentele intensității ajutoarelor prevăzute de alte dispoziții din prezentul cadru, Comisia va continua să autorizeze o intensitate a ajutorului de până la 100 %, sub rezerva respectării, în fiecare caz, a următoarelor patru condiții:

- ajutorul este în interesul general al sectorului sau subsectorului în cauză;
- informațiile privind faptul că activitățile de cercetare vor fi efectuate și privind obiectivul cercetării sunt publicate pe internet înainte de începerea activităților de cercetare. Aceste informații trebuie să precizeze data aproximativă la care sunt așteptate rezultatele, precum și adresa lor de publicare pe internet și să menționeze faptul că rezultatele sunt disponibile gratuit;
- rezultatele cercetării sunt disponibile pe internet pentru o perioadă de cel puțin cinci ani. Publicarea acestor informații pe internet trebuie să aibă loc cel târziu la data la care acestea sunt comunicate membrilor unui anumit organism;
- ajutoarele sunt acordate direct instituției sau organismului de cercetare și nu trebuie să implice acordarea directă a ajutoarelor care nu au legătură cu cercetarea unei întreprinderi care produce, transformă sau comercializează produse agricole, nici să ofere o sprijinire a prețurilor producătorilor respectivelor produse.

Comisia autorizează un ajutor de stat pentru cooperare în conformitate cu articolul 29 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) ⁽²⁾ în cazul în care această cooperare a fost aprobată pentru o cofinanțare comunitară în temeiul articolului menționat anterior și/sau în cazul în care ajutorul de stat este acordat ca finanțare suplimentară în

conformitate cu articolul 89 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 în aceleași condiții și la aceeași intensitate a ajutorului ca și cofinanțarea.

Cazurile ajutoarelor pentru C & D care vizează produsele menționate în anexa I la Tratatul CE și care nu îndeplinesc condițiile prevăzute în prezentul capitol vor fi analizate în conformitate cu regulile generale din prezentul cadru.

10. DISPOZIȚII FINALE

10.1. Rapoarte și monitorizare

10.1.1. Rapoarte anuale

În conformitate cu cerințele din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 și din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE ⁽³⁾, statele membre trebuie să prezinte Comisiei rapoarte anuale.

Pe lângă cerințele prevăzute de dispozițiile relevante ale acestor regulamente, rapoartele anuale privind măsurile de ajutor pentru CDI vor conține informațiile următoare pentru fiecare măsură, inclusiv ajutoarele acordate în temeiul unor scheme autorizate:

- numele beneficiarului;
- valoarea ajutorului pentru fiecare beneficiar;
- intensitatea ajutorului;
- sectoarele de activitate în cadrul cărora sunt realizate proiectele subvenționate.

În cazul unui ajutor fiscal, statul membru trebuie să furnizeze numai o listă cu întreprinderile care au beneficiat de o reducere fiscală anuală mai mare de 200 000 EUR.

Aceste rapoarte trebuie, de asemenea, să prezinte o descriere succintă a activităților grupurilor de inovare și a eficienței acestora în atragerea activităților de CDI. Comisia poate solicita informații suplimentare privind ajutorul acordat, cu scopul de a verifica dacă au fost îndeplinite condițiile stabilite în decizia prin care aceasta a autorizat ajutorul respectiv.

Rapoartele anuale vor fi publicate pe site-ul internet al Comisiei.

Pentru ajutoarele acordate întreprinderilor mari în temeiul schemelor autorizate, statele membre trebuie, de asemenea, să menționeze în raportul lor anual modul în care a fost respectat efectul de stimulare, în special pe baza indicatorilor și criteriilor prevăzute în capitolul 6 de mai sus.

⁽¹⁾ JO C 194, 18.8.2006, p. 2.

⁽²⁾ JO L 277, 21.10.2005, p. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1463/2006 (JO L 277, 9.10.2006, p. 1).

⁽³⁾ JO L 140, 30.4.2004, p. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1627/2006 (JO L 302, 1.11.2006, p. 10).

10.1.2. **Accesul la textul integral al schemelor de ajutoare**

Comisia consideră că sunt necesare alte măsuri pentru creșterea transparenței ajutoarelor de stat în Comunitate. Astfel, este necesar să se asigure accesul ușor al statelor membre, al operatorilor economici, al părților interesate și al Comisiei însăși la textul integral al tuturor schemelor de ajutoare pentru CDI aplicabile.

În acest scop, cea mai bună soluție constă în stabilirea unor site-uri internet legate. Din acest motiv, atunci când Comisia va analiza schemele de ajutoare pentru CDI, aceasta va solicita sistematic statului membru în cauză să publice pe internet textul integral al tuturor schemelor de ajutoare finale și să îi comunice adresa internet a publicației. Schema nu se aplică înainte de data publicării pe internet.

10.1.3. **Fișe informative**

În plus, atunci când este acordat un ajutor pentru CDI în temeiul schemelor de ajutoare fără să fie supus obligației de notificare individuală și acesta depășește trei milioane EUR, statele membre trebuie ca, în termen de douăzeci de zile lucrătoare de la acordarea ajutorului de către autoritatea competentă, să furnizeze Comisiei informațiile solicitate utilizând formularul-tip din anexa la prezentul cadru. Comisia publică un rezumat al informațiilor respective, disponibil pe site-ul său internet (http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html).

Statele membre se asigură că sunt păstrate dosare detaliate privind acordarea tuturor ajutoarelor în favoarea măsurilor pentru CDI. Aceste dosare, care conțin toate informațiile necesare pentru a stabili dacă sunt respectate costurile eligibile și plafonul intensității ajutorului, trebuie să fie păstrate timp de zece ani de la data acordării ajutorului.

Comisia solicită statelor membre să furnizeze aceste informații în vederea realizării unui studiu privind efectul prezentului cadru, la trei ani de la intrarea sa în vigoare ⁽¹⁾.

10.2. **Măsuri corespunzătoare**

Comisia propune statelor membre, pe baza articolului 88 alineatul (1) din Tratatul CE, următoarele măsuri corespunzătoare privind schemele de ajutoare existente pentru C & D.

Pentru a se conforma dispozițiilor prezentului cadru, statele membre modifică, dacă este necesar, schemele respective pentru ca acestea să fie conforme cu prezentul cadru, în termen de douăsprezece luni de la intrarea sa în vigoare, cu următoarele excepții:

- statele membre dispun de un termen de 24 de luni pentru a face modificările în ceea ce privește dispozițiile menționate la punctul 3.1.1 din prezentul cadru;

- noul plafon pentru proiectele individuale mari se aplică de la data intrării în vigoare a prezentului cadru;

- obligația de a furniza rapoarte anuale mai detaliate în temeiul punctului 10.1.1 și obligația de a prezenta fișe informative în temeiul punctului 10.1.3 se aplică schemelor de ajutoare existente, la șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului cadru.

Statele membre sunt invitate să își dea acordul explicit și necondiționat cu privire la măsurile corespunzătoare propuse, în termen de două luni de la data publicării prezentului cadru. În lipsa unui răspuns, Comisia va considera că statul membru în cauză nu aprobă măsurile propuse.

10.3. **Intrare în vigoare, validitate și revizuire**

Prezentul cadru intră în vigoare la 1 ianuarie 2007 sau, în cazul în care nu a fost publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* înainte de această dată, în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial*; acesta înlocuiește cadrul comunitar al ajutoarelor de stat pentru cercetare și dezvoltare.

Prezentul cadru se aplică până la 31 decembrie 2013. Comisia poate, după consultarea statelor membre, să modifice prezentul cadru înainte de această dată, din motive importante legate de politica privind concurența sau cercetarea sau pentru a ține seama de alte politici comunitare sau de angajamente internaționale. Comisia are intenția de a efectua o revizuire a cadrului la trei ani de la intrarea sa în vigoare.

Comisia aplică prezentul cadru tuturor proiectelor de ajutor notificate pentru care i se solicită să se pronunțe după publicarea prezentului cadru în *Jurnalul Oficial*, chiar dacă aceste proiecte au fost notificate înainte de publicare. Acest lucru este valabil și pentru ajutoarele individuale acordate în temeiul schemelor de ajutoare autorizate și notificate Comisiei în conformitate cu obligația de notificare individuală.

În conformitate cu comunicarea Comisiei privind stabilirea normelor aplicabile pentru evaluarea unui ajutor de stat ilegal ⁽²⁾, Comisia aplică în cazul ajutoarelor care nu sunt notificate:

- prezentul cadru, în cazul în care ajutorul a fost acordat după intrarea sa în vigoare;
- cadrul în vigoare la momentul acordării ajutorului, în toate celelalte cazuri.

⁽¹⁾ În acest cadru, statele membre ar putea dori să ajute Comisia, comunicându-i propria lor evaluare *ex post* a schemelor și măsurilor individuale.

⁽²⁾ JO C 119, 22.5.2002, p. 22.

ANEXĂ

Formular pentru furnizarea informațiilor succinte privind ajutoarele de stat în conformitate cu obligațiile extinse de raportare (secțiunea 10.1)

- (1) Ajutor în favoarea (numele întreprinderii/întreprinderilor care beneficiază de ajutor, IMM sau nu):
-
- (2) Numărul schemei de ajutor (numărul atribuit de Comisie schemelor existente în temeiul cărora este acordat ajutorul):
- (3) Entități publice care acordă ajutorul (numele și coordonatele autorității sau autorităților responsabile):
-
- (4) Statul membru în care se realizează proiectul sau măsura care beneficiază de ajutor:
- (5) Tipul proiectului sau al măsurii:
- (6) Scurtă descriere a proiectului sau a măsurii:
-
-
- (7) Dacă este cazul, costurile eligibile (în euro):
- (8) Valoarea actualizată (brută) a ajutorului în euro:
- (9) Intensitatea ajutorului (procentul din echivalentul-subvenție brut):
- (10) Condițiile de efectuare a plății ajutorului propus (dacă este cazul):
-
- (11) Data prevăzută pentru începerea și încheierea proiectului sau măsurii:
-
- (12) Data acordării ajutorului:
